

Siikajoki

Ruukki

Rantsila

Pulkkila

Piippola

Kestilä

Pyhäntä

Matka kylämaisemaan

Loppuraportti 2001 – 2004

Taimi Mahosenaho

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

TIEHALLINTO
Oulun tiepiiri

Oulun
maaseutukeskus

Matka Kylämaisemaan aineiston kohteiden valinnassa ovat olleet mukana mm. Siikajokilaakson kunnat, yhdistykset ja kyläläiset. Kohteiden kuvaus maastossa ja internetaineiston työstäminen on tapahtunut Oulun Maaseutukeskuksen toimesta. Kuvassa esihistoriakohde Piippolasta, kuppikivet. Muita esihistoriallisia kohteita Siikajokilaaksossa ovat esim. Ruukin alueelta löydetyt jätkinkirkot.

Kirjoittaja: Taimi Mahosenaho, ProAgria Oulun Maaseutukeskus /
Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus

Arviointitekstit: Hankkeen ohjausryhmän jäsenet

Valokuvat ja kuvatekstit: Taimi Mahosenaho ja Maarit Satomaa

Kansikuvat: Taimi Mahosenaho, Kylämaisemaa Luohualla ja

Rantsilan Järvitalon järvellä

Ilmakuvat: Ilkka Jaakola

Metsämaisemaan liittyvät kuvat Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa
ja Juhani Mahosenaho

Taitto:

Sauli Heikkilä, Pieni Huone Oy

Julkaisija:

Matka Kylämaisemaan hanke EMOTR

951-8948-16-X (nid.)

951-8948-17-8 (PDF)

1. Esipuhe

Kylämaisema syntyy rakennusten, peltojen, teiden ja metsien yhteisvaikutuksena – ja viime kädessä alueen asukkaiden toiminnan, paikalliskulttuurin, tuotteena. Pohjois-Pohjanmaan jokilaaksoissa on eletty pitkään, ja maisemat ovat kehittyneet vivahderikkaiksi, luonnonolosuhteita ja elämistapaa myötäileviksi.

Matka kylämaisemaan -hanke on tähdännyt Siikajokilaakson maisema- ja kulttuuriarvojen vaalimiseen osana Siikajokivarsi EU-kuntoon ohjelmaa. Samalla on haluttu parantaa alueen matkailullista vetovoimaa ja tavoitettavuutta. Siikajokilaakso edustaa tyypillistä tilannetta Pohjois-Pohjanmaalla: alueen kautta kulkee suuria matkailuvirtoja mutta tietämättöminä ympäristön ominaisuuksista ja palvelutarjonnasta.

Tätä ongelmaa on hankkeessa ratkaistu käyttämällä sähköistä tiedonvälitystä. Hankkeessa on kehitetty informaatiojärjestelmä, jota voidaan käyttää internetin välityksellä. Informaatiojärjestelmä tarjoaa varsin tarkkaa tietoa Siikajokilaakson kulttuuriympäristöstä, luonnosta ja alueen palveluista. Järjestelmän avulla voi matkailija tutustua alueeseen etukäteen ja suunnitella matkaansa.

Matka kylämaisemaan -hanke on toiminut samanaikaisesti käytännön tasolla sekä virtuaaliympäristössä. Samaan aikaan, kun informaatiojärjestelmää on rakennettu, on kylä- ja metsämaiseman hoitotyötä on tehty lukuisassa määrässä kohteita. Kyläläisten, maanomistajien ja yrittäjien panos hankkeessa on ollut ratkaiseva. Hankkeen vastuullisina toimijoina ovat olleet ProAgria Oulun maaseutukeskus /maa- ja kotitalousnaiset sekä ja Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa. Informaatiojärjestelmän teettämisestä on vastannut Tiehallinnon Oulun tiepiiri (konsulttina Tietomekka Oy) ja sisällön tuottamisesta lähinnä maaseutukeskus. Hankkeen hallinnoija on ollut Siikalatvan kehittämiskeskus. Rahoittajina ovat olleet EMOTR, valtio, kunnat ja yksityiset tahot.

Allekirjoittaneet toivovat, että Matka kylämaisemaan -hankkeen Siikajokilaaksossa käynnistämä maisemanhoitotyö sekä informaatiojärjestelmä jatkuvat ja kehittyvät edelleen.

20.12.2004 Oulussa
Hankkeen ohjausryhmä

Kalevi Kinnunen Taru Malinen
Jarmo Kauru Ulla Paavola

Sisällysluettelo

1. Esipuhe	3
2. Tiivistelmä	4
3. Hankeorganisaatio, yhteystiedot ja tehtävät	7
4. Tausta ja lähtökohdat	9
4.1. Hankkeen käynnistäminen	9
4.2. Miksi Matka Kylämaisemaan hanketta tarvittiin.....	11
4.3. Toimintaympäristö.....	11
4.4. Matka Kylämaisemaan- ja muut hankkeet	13
4.5. Tavoiteohjelmat taustalla	13
5. Matka Kylämaisemaan hankkeen tavoitteet.....	15
5.1. Luonto- ja ympäristöarvojen hyödyntäminen ja vaaliminen, elinkeinojen tukeminen ja alueen vetovoimaisuuden lisääminen.....	15
5.2. Tiehallinnon tavoitteet hankkeessa.....	16
6. Matka Kylämaisemaan hankkeen toiminta	17
6.1. Matka Kylämaisemaan reitistön luominen	17
6.2. Matka Kylämaisemaan reitistön ja kohteiden vuorovaikutteinen suunnittelu	17
6.3. Maiseman- ja ympäristön hoito	18
6.4. Kyläyhteistyö ja talkoot	20
6.5. Metsämaisemanhoidon suunnittelu ja kampanjointi.....	20
7. Kustannukset.....	23
7.1. Kustannusjakauma rahoituslähteittäin	23
7.2. Kustannusjakauma kululuokittain	23
7.3. Kustannusjakauma toiminnoittain	23
8. Tulokset ja niiden arviointi	25
8.1. Tiivistelmä hankkeen määrällisistä tuloksista	25
8.2. Hankkeen onnistumisen ja tulosten arviointia.....	26
8.3. Hankkeen tavoitteita, toimintaa ja toteutumia	31
9. Tiedottaminen ja julkisuus	34
10. Toimintojen jatkuminen hankkeen jälkeen.....	36
11. Hankkeen aikana tulleita kehittämissuhteita	38
LIITTEET	39

2. Tiivistelmä

Matka Kylämaisemaan -hanke toimi Siikajokilaakson 7 kunnan alueella: Kestilä, Pyhäntä, Piippola, Pulkvila, Rantsila, Ruukki, Siikajoki. Hankkeen toiminta-aika oli 2001-2004. Hanketyötä Siikajokilaakson hyväksi tekivät ProAgria Oulun Maaseutukeskus /Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus, Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa, Tiehallinnon Oulun tiepiiri ja kunnat. Hankkeella on kunnissa omat yhdyshenkilöt. Hanketta hallinnoi Siikalatvan kehittämiskeskus ja rahoittivat Te-keskus EMOTR alma- ja 1-alue, valtio sek kunnat ja yksityiset tahot. Hankkeessa luotu Matka Kylämaisemaan -reitistö kohteineen tukee alueen maaseutumatkailua ja yritystoimintaa sekä kylien kehittämistä ja ympäristöarvojen vaalimista.

Kylämaisemareitistö esittelee 400 Siikajokilaakson kohdetta

<http://www.opaste.net/siikajokilaakso/>

Matka kylämaisemaan -hanke on tuottanut internetsivuille sekä Tiehallinnon sähköisiin infopisteisiin Siikajokilaakson 7 kunnan alueen valtateiltä 4, 8, 28 ja kantatieltä 86 eroavia maaseutukylien kautta kulkevia vaihtoehtoisia ajoreitistöjä kohteineen. Tiehallinnon Oulun tiepiiri on vastannut teknisestä atk-toteutuksesta. Maaseutukeskuksen maisemanhoidon neuvonta on tuottanut aineiston sisällön kuntien ja

Matka Kylämaisemaan internetpalvelu on esillä tielläkulkijoille Tiehallinnon sähköisissä infopisteissä Ouluntullissa ja Kalajoella, tulevaisuudessa myös Kärsämäellä.

kylien toiveiden mukaisesti. Hanketyönä on maastossa kartoitettu ja neuvoteltu omistajien kanssa yli 400 erilaista luontoon, kulttuuriin, historiaan tai retkeilyyn liittyvää kohdetta, joihin voi tutustua reitin varrella. Kohteet voivat olla joko yleisiä nähtävyyksiä, yksityisiä erikseen sovittavia vierailukohteita tai vain teiltä näkyviä kohteita. Luontokohteissa liikuttaessa noudatetaan jokamiehen oikeuksia ja velvollisuuksia. Kohteet esitellään kuvineen ja ajo-ohjeineen internetissä sinne laaditussa karttapaikka-tietohakuohjelmassa. Aineisto löytyy myös Tiehallinnon Ouluntullin ja Kalajoen sähköisistä infopisteistä, tulevaisuudessa ehkä myös Kärsämäellä. Hankkeen päätyttyä Oulun tiepiiri vastaa tietojärjestelmän teknisestä toiminnasta ja yhteyksistä vähintään vuoden 2007 loppuun. Kohdetietojen päivityksistä vastaavat kunnat. Kuntayhdyshenkilöt on koulutettu hankkeen aikana päivitysohjelman käyttöön. Siikalatvan seutukunta vastaa järjestelmän ylläpitoon liittyvistä jatkoneuvotteluista vuoden 2007 jälkeen.

Yli 40 matkailuun liittyvää yritystä reitistön varrella, 23 liittyi hanke aineistoon

Hanketta suunniteltaessa tehtiin kunnille kysely, jossa listattiin mahdollisia hankkeesta hyötyviä maaseutuyrityksiä. Tuloksena oli yli 40 yrityksen listaus sisältäen maaseutumatkailutiloja, suoramyyntitiloja, kyläkauppoja- kioskeja- korjaamoita-leirintäalueita jne. Matka kylämaisemaan -reitistö kulkee näiden yritysten sijainteja myötäillen. Maaseutumatkailijaa palvelevilla yrityksillä oli mahdollisuus saada yritystiedot reitistöinfoon mukaan liittymällä hankkeeseen.

Yhteistyö asukkaiden ja kyläyhdistysten kanssa

Kylä- ja metsämaisemanhoidosta sekä oman alueen arvokohteista on järjestetty yhdistyksille ja asukkaille kymmeniä tilaisuuksia. Kuntiin on maaseutukeskuksessa tehty maisemanhoitoon liittyviä suunnitelmia tai kylävideoita (yht. 25 kpl). Yhdistykset ovat osallistuneet maisemanhoitoon yhdessä valittujen talkookohteiden merkeissä, joiden yhteydessä on parannettu yli 30 eri kohdetta. Metsäsuunnitteluun liittyvää tarkempaa maisemasuunnittelua on tehty 7 kuntaan n. 110 tilalle ja metsämaisemanhoidon neuvontaa on annettu 170 metsänomistajalle. Metsäkohteiden kunnostuksia kirjattiin tehdyksi hankkeen aikana n. 100 kpl (metsäkeskus). Hankkeeseen liittyivät ja talkootyötä tekivät n. 2500 tuntia seuraavien kylien asukkaat ja yhdistykset: Lamu, Leskelä, Luohua, Paa-

Kesällä 2002 kuvattiin Luohuan, Leskelän ja Lamun kylillä hankkeesta ja maisemanhoidosta kertovia videoita. Kuvassa omistaja itse kunnostamassa Mäkitaloa Luohualla, joka on yksi reitistön rakennushistoriakohteista.

vola, Revonlahti, Ruukki, Mankila, Sipola, Savaloja, Laakkola-Junnonoja, LC Siikajoki, LC Rantsila, LC Pyhäntä sekä Oulun Seudun Metsänomistajat.

Hankekokonaisuuksiin liittyminen

Matka Kylämaisemaan jakaantui kahteen samansäiltöiseen hankkeeseen, toinen koski 1-tukialuetta ja toinen Alma-alueita. Hanke edusti Pohjois-Pohjanmaata myös valtakunnallisessa tieluonnossa ja lähimaisemanhoidon kehittämisen hankekokonaisuudessa (yksi Suomen viidestä aluehankkeesta). Hanke kuului osana alueelliseen Siikajokivarren EU-hankkeiden ohjelmakokonaisuuteen. Pilottina hanke loi mallin reitistötiedon kokoamisesta paikkatietoaineistoon ja sen hyödyntämisestä matkailussa. Pohjois-Pohjanmaalla onkin hankkeen jälkeen lähdeyrittämiseen vastaavia reitistöhankeita myös muille alueille. Myös valtakunnallisesti tämä hanke kehitti muuallakin toteutettavan mallin.

Reitistön kohteiden sijainti myötäilee Siikajokivarren yritysten sijainteja, esimerkkinä hankkeeseen liittyneestä yrityksestä HPR-Ravintolat ky, Ravintola Suokukka, joka järjestää eräruokailua mm. Kurunnevalalla Rantsilassa. Muut hankkeeseen liittyneet yritykset Rantsilasta: Bed and Breakfast Rosenberg, Wareksen maatilamatkailu ja Wilppolan maatilamatkailu.

3. Hankeorganisaatio ja tehtävät

Hankkeen hallinnointi:

Siikalatvan seutukunnan kehittämiskeskuksen kuntayhtymä
Seutukuntajohtaja Hannu Saarinen
Helena Koskenkangas ja Satu Pirnes

Hankkeen rahoittajat:

EU ja valtio (EMOTR, Alma- ja 1-alue, Te-keskus),
7 kuntaa ja yksityiset tahot

Hanketyön koordinointi ja projektipäällikön tehtävät:

Taimi Mahosenaho, ProAgria Oulun Maaseutukeskus /Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus

Hanketyö ja osakokonaisuuksista vastaavat tahot:

Eri tahojen vetäjät muodostivat projektiryhmän, jonka puitteissa ohjausryhmän lisäksi koordinoitiin työtä ja tehtiin yhteisiä linjauksia.

ProAgria Oulun Maaseutukeskus / Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus

Taimi Mahosenaho ja Maarit Satomaa

Hanketyö: -Matka kylämaisemaan -reitistön suunnittelu, internetaineiston sisällön tuottaminen, kohteiden sopiminen, maastotyöt ja lupa-asiat. Kylä- ja yleisötilaisuuksien järjestäminen, kylä- ja aluemasuunnitelmat, talkootyö asiat. Yhteistyö yritysten ja hanketahojen kanssa. Yrittäjäsopimukset. www sivujen linkityssopimukset. Raportointi ja painotuotteet. Muita Oulun Maaseutukeskuksessa hankkeen osatehtäviä suorittaneita henkilöitä: Sirpa Isohätälä, Marja Vehnämaa, Kaija Wennström sekä opiskelijat Reetta Takala ja Kaisu-Leena Jantunen OAMK:sta ja Taina Hiitola OAKK matkailun ohjelmopalvelujen koulutusjaksolta.

Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa

Eeva-Liisa Repo, Metsäkeskuksen työn koordinointi sekä hankkeen ohjaus- ja projektiryhmän jäsen

Hankkeen aikana on tehty yhteistyötä useiden eri tahojen kanssa. Alkuvaiheessa kunnilta kerättiin tietoa mahdollisista reitistökohteista. Hankkeen loppuvaiheessa kuntien yhdyshenkilöt koulutettiin ylläpitämään reitistötietoa internetissä hankkeen päätyttyä. Kuvassa luennoimassa Keijo Pulkkinen Tiehallinnosta.

Hanketyö: Katja Pietilä, Timo Telekäinen ja Aarno Kesti Metsämaisemasuunnitelmien laatiminen maastotöineen ja metsänomistajien neuvonta maisemakohteissa, metsäkohteiden kunnostuslupien kerääminen metsänomistajilta, metsäammattilaisten perehdyttäminen metsämaiseman hoitoon reitistöllä, talkootyötuntien kerääminen sekä osallistuminen tilaisuuksiin.

Kunnat

Hanketyö: Yhteistyö suunnittelussa, lähtötietojen hankkimisessa, tilaisuuksissa ja tiedottamisessa. Pääosin kuntayhteistyössä oli nimetty yhdyshenkilö, mutta myös muita kuntahenkilöitä osallistui hanketyöhön. Kunnanjohtajilla oli aktiivinen rooli hanketyössä ja kokouksissa.

Kuntien yhdyshenkilöt : - Koulutettu reitistötiedon ylläpitämiseen internetissä hankkeen päätyttyä.

Siikajoki: Vesa Ojanperä

Ruukki: Merja Ojanperä.

Rantsila: Aimo Lehmikangas, Kaarina Konola
Kestilä: Jussi Soini

Pulkkila: Helena Mämmelä ja Irene Erkkilä

Piippola: Mikko Äijälä (mukana myös Marja Huikari ja Antero Autio)

Pyhäntä: Maria Pellikka ja Helvi Luttinen

Tiehallinnon Oulun Tiepiiri

Tiehallinto toimi hankkeessa kiinteässä yhteistyössä oman rinnakkaishankkeensa myötä.

Tehtävät: Internetin ja Tiehallinnon infopisteiden

Matka kylämaisemaan -karttapaikka järjestelmän tekninen kehittäminen ja ylläpito. Reitistön sijainnin suunnittelu ja yrittäjä-sopimusten osapuolena tietojärjestelmässä. Viitoitus asiat.

Hanketyö ja Tiehallinnon osaprojektin koordinaattori: Marjo Paavola ja Keijo Pulkkinen.

Hankkeen alkaessa Ismo Karhu, joka jatkoi myöhemmin ohjausryhmässä Pohjois-Pohjanmaan liiton edustajana. ATK-Konsulttityö: Tietomekka Oy: n edustajana Juha Yllauri ja Matti Pikkarainen sekä avustajana Jaakko Vanhala.

Ohjausryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja: Kalevi Kiviniitty, Siikajoen kunta toimi myös Siikajokivarsi EU-kuntoon ohjelman puheenjohtajana

Sihteeri: Taimi Mahosenaho, ProAgria Oulun Maa-seutukeskus

Jäsenet: Seutukuntajohtaja Hannu Saarinen, Siikalatvan Seutukunta, Kehittämispäällikkö Eeva-Liisa Repo, Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa, Ympäristöpäällikkö Ismo Karhu, Pohjois-Pohjanmaan liitto (aloitti Tiehallinnon edustajana). Tieinsinööri Marjo Paavola, Tiehallinnon Oulun Tiepiiri, Hankesuunnittelija Kukka Kukkonen, Pohjois-Pohjanmaan Te-keskus (eri edustajia hankkeen kuluessa)

Kutsuttuina mukana ovat olleet mm.: Maankäyttöpäällikkö Eija Salmi Pohjois-Pohjanmaan liitto, Hankekoordinaattori Maria Isolahti Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa

4. Tausta ja lähtökohdat

4.1. Hankkeen käynnistäminen

Hankkeen käynnistäminen lähti liikkeelle Siikajokilaakson kuntien yhteisestä Siikajokivarsi EU-kuntoon ohjelmasta. Ohjelman laatimisessa oli mukana 7 Siikajokeen rajoittuvaa kuntaa Siikalatvan ja Raahen seutukunnista. Ohjelman yhtenä tavoitteena oli alueen maisema- kulttuuri- ja luontoarvojen esille nostaminen ja vaaliminen alueen vetovoimaisuutta tukien.

Siikajokivarsi EU-kuntoon ohjelmasta otettiin yhteyttä Oulun Maaseutukeskukseen ja pyydettiin valmistelemaan edellä mainittuihin tavoitteisiin liittyvää hanketta.

Samaan aikaan käynnistyi myös valtakunnallinen "Tieluonto- ja maisema" -hankekokonaisuus. Siinä olivat mukana Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio, Maa- ja kotitalousnaisten keskus sekä Tiehallinto. Valtakunnallisen hankkeen tavoitteena oli parantaa tieympäristön hoitoon liittyvää eri tahojen yhteistyötä, koska tiemaisema on laaja ja vain pieni osa siitä on Tiehallinnon hallinnassa. Valtakunnallinen hanke pyrki käynnistämään maakunnallisia pilottihankkeita, joita lopulta käynnistyi eri maakunnissa. Hankkeen käynnistämistä esitettiin myös Oulun Tiepiirille, Metssäkeskus Pohjois-Pohjanmaalle sekä Oulun Maaseutu-

Karttahuohjelmasta löytyy yli 400 reitistökohtetta. Saviselkä-Piippola Museotien varrelle sijoittuu mielenkiintoisia kulttuurihistoriallisia ja luontoarvoja sisältäviä kohteita.

Pökkylän Punanen Tupa Luohualta liittyi ensimmäisten joukossa hankkeeseen. Norrbottenin vieraiden kanssa käytiin tutustumassa Pohjois-Pohjanmaalaiseen maatilamatkailuun. Kuvassa vas. Airi Padinki-Lehtomaa ja Ilkka Lehtomaa (Pökkylän Punanen Tupa) sekä Maja Mella ja Birgitta Jysky (Vent 2000 projekti).

Tietoa Siikajokiaakson uimapaikoista löytyy kunnittain aineistosta. Esimerkiksi Pyhännän Iso-Lamujärvellä on useampia virallisia uimapaikkoja merkittynä reitistöaineistoon. Pyhännältä löytyykin runsaasti puhtaita vesistöjä virkistyskäyttöön.

Matka Kylämaisemaan retkiryhmä tutustumassa Törmälän matkailumaatilaan ja isännän nahkiaismertoihin. Kalastamiseen liittyvät historialliset tarinat ovat osa Siikajoen vetovoimaa.

keskukselle/ maa- ja kotitalousnaisten piirikeskukselle. Koska Siikajokilaakson kunnat olivat jo osoittaneet halukuutta yhteiseen hanketyöhön, päätettiin lähteä selvittämään rahoitusmahdollisuuksia. Alueellisen hankkeen valmisteluun saatiin tukea valtakunnalliselta hankkeelta. Lähtökohtana pidettiin alueellisen reitistön luomista ja siihen liittyvien paikallisten arvokohteiden esille nostamista sekä kampanjointia ympäristöarvojen hoitamisen puolesta.

Pohjois-Pohjanmaan Te-keskuksen maaseutuosto rahoitti ALMA ja 1-alueen maaseutua kehittäviä hankkeita EU:n EMOTR rahoituksella. Te-keskus korosti kehittämishankkeen lähtökohtana maaseudun yritystoiminnan tukemista ja edellytti siihen liittyvää selvitystä. Niinpä valmisteluvaiheessa lähdettiin tarkastelemaan alueen luontoon, ympäristöön ja matkailuun liittyvän olemassa olevan maaseutuyritystoiminnan kehittämistä. Samalla tehtiin selvitys niistä yrityksistä, joita mahdollinen hanke tukisi. Kuntien kanssa yhteistyössä tehdyn selvityksen mukaan Siikajokilaakson maaseudulta löytyi yli 40 kpl matkailuun, tuotteiden myyntiin tai muihin palveluihin liittyviä yrityksiä, jotka voisivat hyötyä alueen vetovoimaisuuden nostamisesta. (LIITE)

4.2. Miksi Matka Kylämaisemaan -hanketta tarvittiin

Alueen ympäristöarvojen korostamisella katsottiin olevan vaikutusta alueen vetovoimaisuudelle.

Matkailuliikenteen kannalta alueen pääkulkuväylät, esimerkiksi VT 4, VT 8, VT 28 ja KT 86 kulkevat Siikajokilaakson poikki, jolloin itse jokilaakso kyli-

neen jää näkemättä ja suurin osa kulkijoista ohittaa alueen näkemättä sen parhaimpia osia. Matka Kylämaisemaan -reitit kulkevat suunnitelmien mukaan jokivarren suuntaisesti. Jokivarrelta löytyvät vireimmät kylät, viljelymaisemat, vanhin kulttuuri sekä suo- ja metsäluontoa. Täällä asutus ja viljelykset ovat aikojen kuluessa rakentuneet jokivarren suuntaisesti – joki antoi elantoa ja sen varrelta löytyivät viljavimmat maat. Ympäristöstä löytyy paljon mielenkiintoisia kohteita, jotka voidaan tuoda tietoisuuteen esimerkiksi maisema-arvoina tai retkeilykohteina. Reitistön sijainti suunniteltiin heti hankkeen alkaessa myös sen mukaan, että reitistön varrelta kartoitettiin hankkeen alkaessa n. 40 maaseudun pienyritystä, jotka voivat tarjota kulkijalle palvelujaan. Yritykset saivat puolestaan Matka Kylämaisemaan aineistosta valmiin ohjelmopalvelun asiakkaidensa käyttöön.

Useissa Siikajokilaakson kunnissa ja kylissä on tavoitteena väkimäärän ja työpaikkojen pysyminen alueella. Nuorten ja työikäisten pois muutto tulisi saada pysähtymään. Jossakin määrin Pohjois-Pohjanmaallakin esiintyy myös halukkuutta maaseudulle paluuseen, ja silloin merkittävänä syynä saattavat olla esimerkiksi juuri luontoon ja maaseudun erilaiseen kulttuuriin liittyvät seikat. Näitä arvoja haluttiin hankkeen myötä vaalia ja tuoda esille.

4.3. Toimintaympäristö

Hankkeen kunnat muodostavat maantieteellisesti yhtenäisen kokonaisuuden; Siikajokilaakson. Maisemallisesti alue on hyvin rikas ja vaihteleva alkaen meren rannikolta lakeuksien kautta sisä-

Piippolan taajamakeskuksen halki virtaava Lamujoki on suurin Siikajoen sivu-uomista. Asutus on kehittynyt myötäilemään viljavia jokivarsia.

Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaan järjestämä sysretki Oulun seudun metsänomistajat ry:lle kohdistui Matka Kylämaisemaan hankkeen alueelle 2003. Tässä ihaillaan Uljuan maisemia.

maan kumpuilevaan metsämaisemaan kirkkaine vesistöineen. Myös joki muuttaa muotoaan alkaen pienenä metsäpurona Pyhännän Itämaestä ja ollen leveimmillään merenrannikon suistoalueella Siikajoen Eteläsäikässä. Toiminnallisesti alue jakautuu kahteen eri tavoite-alueeseen 1- ja ALMA:n sekä Raahen ja Siikalatvan seutukuntiin.

Hanketyöhön kuului erilaisia toimijatahoja, joille kullekin oli määritelty osatehtävänsä. Kun-

taorganisaatiot ovat keskenään samantyyppisiä maaseutukuntia, joukossa ei ole yhtään kaupunkia. Hallinnoijana toimiva Siikalatvan kehittämiskeskus toimii alueen eteläisten kuntien yhteisenä kehittäjäelimenä, mutta hallinnoi tässä koko hanketta. Metsäkeskus edistää kestävä metsien hoitoa ja käyttöä mm. metsänomistajien neuvonnalla sekä laatimalla alueellisia ja tilakohtaisia metsäsuunnitelmia. Tiehallinto on viranomaistaho, joka vastaa Suomen

Suoluontokeskus-hankkeen kanssa tehdystä yhteistyöstä esimerkkinä Projektipäällikkö Olli-Pekka Siiran kohdetiedot internetaineistoon suoluontokohteista sekä opastus esim. Matka Kylämaisemaan retkiryhmälle.

Alma-alueen yrityksistä hankkeessa mukana on mm. Karhun Liikenne. Heiltä voi tiedustella tilausajaja esimerkiksi Siikajokilaakson alueen retkille. Muut Ruukin hankkeeseen liittyneet yritykset: Pökkyän Punanen Tupa ja Hartikan erämökkit ja eräopastointia.

yleisistä teistä. ProAgria Oulun Maaseutukeskus on neuvonta- ja asiantuntijaorganisaatio, jonka yhteydessä Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus toimii sen yhtenä osana. Organisaatiomuoto on järjestö, jonka taustalla toimivat sen jäsenyhdistykset. Edellä mainittujen tahojen kanssa hankkeessa toimivat luontevasti kylät maataloineen ja asukkaineen sekä maaseutuyrittäjät.

Maisema- ja luontoarvojen vaalimisessa eri tahojen yhteiseen hiileen puhaltaminen tuottaa parhaan tuloksen. Mikään määräys ei yksinään voi suojella kohteita, joiden omistus vaihtelee ja vaatii myös aktiivisia toimia.

4.4. Matka Kylämaisemaan ja muut hankkeet

Hanke toimi yhteistyössä alueellisten Siikajokivarsi EU-kuntoon -kattohankkeen, Kulttuurihistoriallisten rakennusten kunnostus -, Suoluontokeskus-, Piippolan Vaarin miljö - , Tytöt ja Pojat kotiin -, Asu kylässä - sekä Pyhännän Metsäluontokeskus -hankkeiden kanssa. Edellä mainitut olivat EMOTR-hankkeita paitsi rakennusten kunnostus, joka oli EAKR-hanke. Tiehallinto toteutti osuutensa Matka Kylämaisemaan -hankkeessa omana osaprojektinaan, jonka Tiehallinto rahoitti itse.

Hanke osallistui sen alkaessa valtakunnalliseen Tieluonnon ja lähimaisemanhoidon kehittämisen hankkeeseen, jota on rahoittanut mm. maaseutopolitiikan yhteistyöryhmä (MMM). Valtakunnallisessa hankkeessa olivat mukana Metsätalouden kehittämisskeskus Tapio, Maa- ja kotitalousnaisten keskus ja Tielaitos (2000-2001). Valtakunnallinen hanke tuki 5 alueprojektin valmistelua, joista tämä Matka Kylä-

maisemaan edusti Pohjois-Pohjanmaata. Alueetasolla mukana olivat Metsäkeskukset, Maaseutukeskukset ja Tiepiirit, joiden toiminta oli suunniteltu alueellisille rahoituksille. Valtakunnallisena tavoitteena oli myös kehittää yhteistyötä näiden organisaatioiden välillä ja kehittää maisemanhoito asiaa. Tämä alueellinen Matka kylämaisemaan -hanke taas haki lähtökohdakseen luonto- ja maisema-arvot, mutta lopputavoitteena oli niihin liittyvän maaseutumatkailun edellytysten paraneminen. Alueelliset hankkeet toteutettiin alueellisilla rahoituksilla. Hankkeessa tehtävän reitin varrelle kohdistuvan maisemanhoitotyön tavoitteena oli myös lisätä alueen ja yritysten veto-voimaisuutta ja kylien elinympäristön viihtyisyyttä. Laajemmassa merkityksessä Matka kylämaisemaan -hankkeen pitkäjänteiset tavoitteet kohdistuivat ensisijaisesti olemassa olevan yritystoiminnan edellytysten parantamiseen ja väkiluvun pienenemisen pysäyttämiseen, mitkä olivat myös tavoiteohjelmien ja Pohjois-Suomen strategian tavoitteena. Tavoite konkretisoitui Matka kylämaisemaan -hankkeessa pääteiltä poikkeavan vaihtoehdoisen maisemamatkailureitin myötä, jonka toivotaan jatkossakin tuovan alueen yrityksille tunnettavuutta ja reitistön käyttäjien myötä kävijöitä.

4.5. Tavoiteohjelmat taustalla

Alma – alueellisen maaseudun kehittämisohjelman piiriin kuuluvat hankkeen kunnista Siikajoki, Ruukki ja Rantsila. Maisemanhoidon ja ympäristöarvojen vaalimisen osalta hanke toteutti toimintalinjaa 3. maaseutuyhteisöjen kehittäminen, kylien kunnostaminen, ja 2. maaseutukulttuurin ja alueen perinteen hyödyntäminen. Tulosindikaattoreina hankkeelle voi-

Tavoite 1-alueelta mukana oleva Maaseutumajatalo Oregon` s on tasokas maaseutumatkailukohde Kestilässä, Siikajoen rannalla. Yrityksen palvelut perustuvat pitkälti maaseudulta löytyviin voimavaroihin.

daan pitää työpaikkojen uudistamista, asukasluvun pienenemisen pysäyttämistä sekä kunnostettujen kohteiden lukumäärää.

Hanke tukee myös toimintalinjaa 2. Maaseutuelinkeinojen monipuolistaminen, sen toimenpiteitä s. Matkailuelinkeinon kannustaminen ja alatoimenpidettä 1. Matkailun toimintaympäristön parantaminen ja kehittäminen.

Hankkeen aikana luotu pääteiltä eroava reitistö tuo kävijöitä alueelle ja näin ollen lisää paikallisten yritysten käyttöastetta, mukaan lukien selvät maaseutuyritykset (katso liite) sekä myös alueen kauppa- ja huoltamoyrityksiä. Toiminnan laatua ja alueen vetovoimaa ja kilpailukykyä parantaa alueen ympäristön kunnostaminen. Hankkeen yhteydessä luotava reitistö loi samalla koko Siikajokilaakson matkailuyrityksille tietyn verkostoitumismahdollisuuden. Tässä tapauksessa se on yhteistä osallistumista alueen markkinointiin sähköisessä tietojärjestelmässä, joka tuotiin tässä hankkeessa tienkäyttäjien palvelupisteisiin ja internettiin.

(Matka kylämaisemaan -hankkeessa toteutettiin seuraavia Almassa lueteltuja hanke-esimerkkejä, kohta s. Matkailuelinkeinojen kannustaminen: Matkailun toimintaympäristön parantaminen ja

kehittäminen, matkailukohteiden yhteistyön kehittäminen, yhteismarkkinointiin osallistuminen, kulttuurimatkailun kehittäminen)

Tavoite 1-alueeseen kuuluvat hankkeen kunnista Kestilä, Pyhäntä, Piippola ja Pulkkila. Siellä hanke sijoittuu toimintalinjaan Maaseudun kehittäminen. Ympäristöarvojen vaalimisen osalta hanke toteuttaa kohtaa o. Kylien kunnostaminen ja kehittäminen sekä maaseutuperinnön suojeleminen ja säilyttäminen, alakohtaa maaseutukulttuurin ja alueen perinteen hyödyntäminen.

Hanke toteuttaa myös toimenpidettä s. Matkailuelinkeinojen kannustaminen ja alatoimenpidettä 1. Matkailun toimintaympäristön parantaminen ja kehittäminen.

(Matka kylämaisemaan -hankkeessa toteutettiin seuraavia Tavoite 1-alueen hanke-esimerkkejä: Matkailuelinkeinon kehittäminen, yhteismarkkinointi, Maaseudun voimavaroihin perustuvien palvelujen kehittäminen, toimintaympäristön parantaminen ja kehittäminen, Maisemanhoitotyön osalta toteutettiin: kylien asukkaiden aktivointi, maisemakohteiden kunnostus, maisemanhoitosuunnitelmien toteuttaminen ja laatiminen)

5. Matka Kylämaisemaan hankkeen tavoitteet

5.1. Luonto- ja ympäristöarvojen hyödyntäminen ja vaaliminen, elinkeinojen tukeminen ja alueen vetovoimaisuuden lisääminen

Hankkeen päätavoitteena on ollut luoda Siikajokilaakson 7 kunnan alueelle pääteiltä eroavia vaihtoehtoisia ajoreittejä kauniiden maaseutumaisemien kautta, niin että reitillä liikkuvat ihmiset tuovat asiakkaita myös yritystoiminnalle. Yhdeksi tavoitekohderyhmäksi ajateltiin esimerkiksi ne matkailijat, jotka muutoin ajaisivat pääteitä pitkin alueen ohi. He voivat olla esimerkiksi matkalla Etelä-Suomesta Lappiin. Tavoitteena on tarjota heille matkan puolivälissä vaihtoehtoja ajaa mielenkiintoista maisemareittiä, jossa on tarjolla myös maaseutuyritysten tarjoamia yöpymis-, ohjelma-, kaupallisia- ja ravitsemuspalveluja. Siikajokilaakson alueelta löytyy yli 40 kpl tällaisia yrityksiä (liite). Ohiajajille matkailijoille suunnitellut "reittipaketit" erkanivat pääosin valtateiltä 4, 8, 28 ja kantatieltä 86. Hankkeen lopputuotokset eli reitistöt kohteineen vietiin tavoitteen mukaan internettiin ja Tiehallinnon sähköisiin informaatio järjestelmiin, joita on tienkäyttäjien palvelupisteissä mm. Kempeleen Ouluntullissa ja Kalajoella ja myöhemmin tulossa Kärsämäelle.

Jokaisesta kunnasta on valittu muutamia edustavia tähtikohteita aineistoon, museot ovat esimerkki näistä tähtikohteista. Kuvassa riukuaitatalkoot Pulkkilan museolla.

Juhana Sun Säätio/ Piippolan Vaarin Miljöö on mukava kohde Siikajokilaaksossa retkeilevälle. Leskelän kylästä löytyy monia mielenkiintoisia kohteita monen ikäisille matkaajille. Piippolasta hankkeeseen liittyivät myös Keramiikkapaja Armi-Otra-Aho ja Ohenojan tila.

Reitistön kohteet voivat kuulua useampaankin aihe-piiriin. Esimerkiksi Rantsilassa sijaitseva Wareksen maatilamajoitus on mukana yrityksenä sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaana kohteena.

Hankkeessa tehtävän reitin varrelle kohdistuvan maisemanhoitotyön tavoitteena oli lisätä alueen ja yritysten vetovoimaisuutta ja kylien elinympäristön viihtyisyyttä. Maisemanhoitotyön tavoitteena oli lisäksi aktivoida ja opastaa alueen asukkaita hoitamaan arvokkaita maaseutu- ja metsämaisemia. Metsien maisemasuunnittelulla pyrittiin antamaan metsänomistajille yksityiskohtaisia neuvoja kohteista ja maisemanhoitotyöstä. Laajemmassa merkityksessä Matka kylämaisemaan -hankkeen pitkäjänteiset tavoitteet kohdistuvat myös olemassa olevan yritystoiminnan edellytyksien parantamiseen ja väkiluvun pienenemisen pysäyttämiseen, mitkä ovat myös tavoiteohjelmien ja Pohjois-Suomen strategian tavoitteena. Tavoite konkretisoituu Matka kylämaisemaan -hankkeessa pääteiltä erkanevan vaihtoehtoisen maisema- matkailureitin tuomien vaikutusten myötä.

5.2. Tiehallinnon tavoitteet hankkeessa

Tiehallinto työskenteli Matka kylämaisemaan -hankkeessa kiinteässä yhteistyössä oman rahoittamansa osaprojektin kautta. Tiehallinnon tavoitteena hankkeessa mukana olemiseen oli tieympäristön arvojen vaalimisen ja tiemaisemien kohentumisen

Tiehallinnon yhtenä tavoitteena hankkeen aikana on ollut tienkäyttäjien informaation lisääminen. Sähköisessä aineistossa on esitelty mm. alueen luontokohteita joita ei ole maastossa viitoitettu. Kuvassa Kestilän Isonkankaan laavu lähellä Kilkakalliota.

lisäksi tienkäyttäjien informaation lisääminen. Tiehallinnon tavoitteena on myös vähentää luvatonta tienvarsimainontaa ja tämän hankkeen yksi keskeinen tavoite olikin luoda mahdollisuuksia informaation levittämiseen sähköisin keinoin. Matkailijan ja matkailuyrittäjien tarvitsemaa tietoa toivotaan siirtyvän tienvarsilta tieinfopisteisiin, joiden ylläpidossa kunnat ovat mukana. Sähköinen tieto on tulevaisuudessa visioitu leviämään myös matkapuhelinten kautta.

6. Matka Kylämaisemaan hankkeen toiminta

6.1. Matka kylämaisemaan -reitistön luominen

Reitistöjen valitseminen ja kohteiden etsintä aloitettiin tutustumalla alueen selvityksiin luonnosta, kulttuurista, maisemista yms. joita löytyi esim. Pohjois-Pohjanmaan liitosta ja ympäristökeskuksesta sekä kunnista. Tietoa hankittiin aikaisemmissa projekteissa tuotetusta aineistosta, kuten Siikajokivarsi EU-kuntoon esiselvitys ja Jokivarren kulttuurihistoriallisten rakennusten kunnostushanke. Alueen yhdistyksille tehtiin laaja kysely. Tiehallinto selvitteli reittivaihtoehtoja liikenteellisesti. Reitit ja kylät valittiin sen perusteella mistä löytyvät:

- Positiivista kuvaa antavaa kaunista maisemaa sekä/tai mielenkiintoisia luonto-, maisema tai kulttuurihistoriaan liittyviä kohteita.
- maaseutumatkailua palvelevaa yritystoimintaa tai halukkuutta kehittää sitä
- aktiiviset kyläläiset, jotka haluavat olla mukana hankeideassa

6.2. Matka kylämaisemaan -reitistön ja kohteiden vuorovaikutteinen suunnittelu

Tässä luvussa kerrotaan "nähtävyyks" kohteina olevien reitistökohteiden suunnittelusta ja sopimuksista internet aineistoon. Maisemanhoitokohteiden suunnittelusta ja työluopasopimuksista kerrotaan eri luvuissa.

1. vaihe

- Esittelyaineiston laatiminen kokouksien lähtöaineistoksi.
- Alustavien reitistövaihtoehtojen suunnittelu
- Maaseutumatkailua palvelevien yritysten kartoittaminen
- Reitistön ympäristökohteiden tavoitelukumäärä oli 350 kohdetta, eli 1-alueelta 200 kohdetta ja alma-alueelta 150 kohdetta.
- Alkutiedottaminen

2. vaihe

- Kuntakokousten pitäminen ja kokouksissa mukana olleiden ehdotuksien kerääminen kirjallisesti

3. vaihe

- Kunnittaisten ehdotusten täydentäminen toisiaan vastaaviksi
- DEMO-version tekeminen internet sovelluksesta (Tiehallinto, Tietomekka Oy)
- Luokituksen laatiminen kohteille ja hakupalvelulle

Kyläläiset ovat olleet mukana hankkeessa koko ajan. Mukana olleisiin kyliin on tehty maisemanhoitoon liittyviä kyläsuunnitelmia ja kylävideota. Kuvat kyläiltoista Savalojalta ja Leskelästä. Hankkeeseen on tehty Oulun seudun ammattikorkeakoulun luonnonvara-alan opiskelijoiden opinnäytetyö ja harjoitteluja.

Matka Kylämaisemaan maastotyöt ajoittuivat vuosille 2002-2003. Kaikki reitistön kohteet kuvattiin ja laadittiin niihin selostukset ja ajo-ohjeet. Kuvassa Kestilän Hyvölänrannalla sijaitsevan Ruottalan pihapiirin taidetta. Kestilän kunnan alueelta löytyykin paljon arvokasta rakennusperinnettä, esimerkiksi Museomakasiinit kylätaajamassa.

Kuuselan pihapiiri Pulkkilassa on Matka Kylämaisemaan reitistön Vierailukohde erikseen sovittaessa, yhteystiedot kohteen omistajaan saadaan kunnan yhdyshenkilöltä. Kuvassa tilan musisoiva emäntä Elvi Viio esittelemässä pihapiiriä retkeläisille.

4. vaihe

- Maastotyöt
- Reitin ja kohteiden digikuvaus sekä kohdeinventointi, ajo-ohjeet.
- Kunnittaisten kohteiden määrä lisääntynyt maastossa liikkussa ja maanomistajia tavatessa.

Yhteensä yli 400 kohdetta.

- Tiedottaminen meneillään olevasta maastotyöstä

5. vaihe

- Kirjallisten lupien hankkiminen reitistön yksityisiin kohteisiin maanomistajilta
- 134 kpl kirjallisia sopimuksia
- Selvityksiä maanomistajien suostumuksista matkailureitistön kohteiksi; Käyntikohde erikseen sovittaessa. Loput yleisiä, tieltä näkyviä tai jokamiehen oikeuksin liikuttavia luontokohteita.

6. vaihe

- Tekstiosuoksien laatiminen kohteista
- Kuva ja kartta-aineiston työstäminen internetiä varten. Toimitettu CD:llä valmiita kohdeselostuksia, karttoja ja nimettyjä kuvia Tiehallinnon atk-konsultille n. 400 kohteesta

7. vaihe

- Aineiston vienti internettiin
- Tiehallinnon konsultti sekä maaseutukeskus vienyt aineistoa n. 400 kohteesta internetissä olevaan Matka kylämaisemaan -reitistön ja kartaston paikkatietoihin.

- Kohteista tekstiosuudet, kartat, ajo-ohjeet ja digikuva-aineistoa.
- Yhteistyötahojen ja yleisön tiedottaminen internetaineistosta, hankkeen aikana yli 11 000 sivuilla vierailutta

8. vaihe

- Aineistosta paperitulostetut raportit kuntiin kommentoitaviksi (7 kpl raportteja 50-70 sivua kussakin)
- Kohdetietojen tarkistaminen saatujen kommenttien perusteella
- Kuntayhdyshenkilöiden kouluttaminen sivuston tietojen päivittämiseen (2 eri koulutuspäivää sekä kirjalliset sopimukset ja ohjeet)

9. vaihe

- Kohteiden priorisointi. Joka kunnasta ns. tähtikohde valikoiman valitseminen n. 10 kpl/kunta
- Esittelyaineiston laatiminen, painotuotteet
Esitteet 4000 kpl, kortit 4000 kpl, julisteet 250 kpl, loppuraportti internetissä ja painettuna.
- Lopputiedottaminen, lehdistötilaisuus, esiteaineiston postitus, kirjoja 500 kpl, laatikoita 30 eri taholle.

6.3. Maiseman- ja ympäristön hoito

Maisemanhoito liittyi olennaisesti hankkeeseen. Vaihtoehtoisten maisemareittien kyläalueilla tehtiin kampanjointia, että maisemat olisivat esittelykelteisessä kunnossa. Kyliltä löytyikin kiinnostusta

Kylälaisten tekemiä talkookohteita on näkyvillä reitistön varrella. Esimerkiksi Luohualla raivattiin esiin jokivarsinäkyviä hankkeen aikana. Talkookohteita työstettiin hankkeen aikana noin kolmessakymmenessä kohteessa.

Matka kylämaisemaan -reitistö
erkanee pääteiltä ja esittelee
Siikajokilaakson kylämaisemia.
Päätiet kulkevat jokilaakson poikki.

Katso kartta myös Internetissä
osoitteessa
www.opaste.net/siikajokilaakso

ATK-konsulttina Tiehallinnon rinnakkaishankkeen puolesta on toiminut Tietomekka Oy, joka on vastannut myös kuntien yhdyshenkilöiden kouluttamisesta internet-päivitysohjelman käyttöön. Kuvassa Juha Ylilauri Tietomekka Oy:stä.

asiaan. Hankkeen aikana asiasta pidettiin tilaisuuksia ja talkoita sekä laadittiin suunnitelmia niin maa-seudun kulttuurimaiseman kuin metsämaiseman hoidosta Kts tarkemmin luku 8: Tulokset ja niiden arviointi. Tämä hanke tuki myös ympäristökeskuksen koordinoimia kuntien sekä ESR:n rahoittamia ympäristötyöohjelmia, Ryskä I:stä ja III:sta. Hankkeen yhteydessä metsäkeskus laati maanomistajien kanssa sopimuksia maisemanhoitotyökohteista yksityisten maanomistajien alueilla.

6.4. Kyläyhteistyö ja talkoot

Hankkeen alkaessa otettiin kirjeitse yhteyttä kaikkiin alueen kylillä toimiviin kyläyhdistyksiin, maamiessuoroihin, maa- ja kotitalousnaisiin sekä kalastusyhdistyksiin. Kirjeitä lähti satoja. Näiden lisäksi hankkeeseen osallistui myös Lions Clubeja. Yhdistyksiä informoitiin alkavasta hankkeesta ja tarjottiin mahdollisuutta liittyä siihen. Edellytyksenä hankkeeseen mukaan pääsemiseksi oli kuitenkin sitoutuminen talkootyöhön osallistumiseen. Hankkeeseen osallistuneilla kylillä järjestettiin tilaisuuksia ja kursseja, tehtiin maisemanhoidon suunnittelua ja ilmoittautuneet kylät pääsivät mukaan internet-sivustoille reitistön kohteiksi.

Kylämaisemiin liittyviä suunnitelmia tai muuta materiaalia (videot) tehtiin hankkeen aikana yhteensä 32 kpl, jotka koskivat kylä- tai metsämaisemaa.

Matka kylämaisemaan -hankkeen hyväksi tehdyt talkootyökohteet.

Tavoitteena reitistön maisemien ja reittiin liittyvien kohteiden kunnostaminen.

Piippolan kirkonkylä: Viitainahon museoalueen kunnostus

Piippolan Leskelän kylätoimikunta: Keskipisteen alueelle rakenteita ja kunnostusta, nuorisoseuran ympäristön kunnostus ja urheilukentän ympäristö

Piippola, Pyhäntä: kirjailija Pentti Haanpään museon Korpelaisen pihatalkoot

Piippolan Lamun kylätoimikunta: retkeilykodan ympäristön hoitoa, polttopuiden tekoa yhteisille retkeily kodille, rantamaiseman harvennusta, museotieltä suonäkymän avausta ja hakkuutyömaan siistiminen maisemallisesti, harvennus talkoita maamiessseuran tontilla

Pyhäntä Lions: kirkon katon kunnostusta ja paanukaton tekoa

Ruukin Revonlahden kyläyhdistys: kylän yhteisen ilmoitustaulun teko, Revonlahden kirkon ympäristön siistiminen ja raivaus

Ruukin Luohuan maaseutuyhdistys / Heinolanperän maamiessseura: raivausta, niittoa kylätienvarressa, jokinäkymän avausta, urheilukentän raivaus, Tönkyräkankaan ulkoilualueen siistimistä

Ruukin Paavolan kyläyhdistys: retkeilykota Pappilanniemeen

Ruukin kyläyhdistys: jokivarren raivausta

Rantsilan kalastuskunta: kalapaikkojen kunnostusta

Rantsila/Temmes Lions: kodan tekeminen ja ympäristön hoito

Rantsilan Sipolan kyläyhdistys: jokivarren raivausta

Rantsilan Savalojan kyläyhdistys: tieympäristön ja jokitörmän raivausta

Rantsilan Mankilan kyläyhdistys: Jokivarren maisemanhoitoa

Siikajoen Lions: jokivarren raivausta ja maalausta

Laakkolan-Junnonojan kyläyhdistys: jokimaiseman ja viljelymaiseman avartaminen

Oulun seudun metsänomistajien yhdistys: Vähä-Lamujärven kota-ympäristön raivaus

6.5. Metsämaisemanhoidon suunnittelu ja kampanjointi

Teksti: Kehittämispäällikö Eeva-Liisa Repo, Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa

Laaditun reitistön varrelta, erityisesti hankkeessa mukana olevien kylien alueilta, etsittiin metsäkohteita, joissa hoitotoimenpiteillä voitiin parantaa maisemaa. Metsänomistajien kanssa keskusteltiin töiden toteutusmahdollisuuksista metsänomistajan omana työnä tai esim. talkookohteena. Metsänomistajien lupia maisemanparannustöihin kertyi hankkeen ai-

Kylillä on järjestetty hankkeen aikana mm. kylämaisemanhoitoon liittyviä koulutuksia. Muista tilaisuuksista mainittakoon eräruokakurssit, joita on järjestetty mm. Pyhännällä ja Ruukin Paavolassa.

Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa laati alueelle hankkeen aikana mm. metsämaiseman hoitosuunnitelmia. Hankkeen aikana neuvottiin myös miten metsää harvennetaan maisemallisin näkökulmin. Kuvassa talkooväkeä Vähä-Lamun kyläkodalla.

Yhdistyksien tekemä maisemanhoitotyö on lisännyt alueen ja kylien elinympäristön vetovoimaisuutta. Kuvassa talkootyötä Lamujokivarressa, Laakkolassa. Perkausjäte palaa kylän yhteisenä pääsiäiskokkona.

Parantuneita maisemakohteita on Matka Kylämaisemaan reitistön varrella satoja. Kuvapari ennen-jälkeen Lamulta, Piippolasta Mällin petäjän raivausraivaustöistä. Mällin Petäjä on yksi Museotien varren luontokohteista.

kana 50 kpl. Lisäksi metsänomistajat itse toteuttivat jo hankkeen aikaan useita kohteita.

Alueellisen metsäsuunnittelun perusaineistoa hyödyntäen etsittiin edelleen reitistön varrelta tiloja, joiden tienvarsimetsiköille laadittiin tarkemmat, maisemanhoitoa painottavat käsittelyehdotukset (110 kpl). Suunnitelmien luovutuksen yhteydessä metsänomistajille annettiin neuvontaa maisemallisesta metsien käsittelystä. Suunnitelmista koostettiin kunnittain kohdeluettelot ja kartat.

Alueen metsäammattilaiset tutustuivat reitistöön ja hoidettuihin kohteisiin. Metsäammattilaisten johdolla toteutetaan valtaosa metsänkäsittelystä ja siten heidän perehtymisensä reitistölle asetettuihin tavoitteisiin ja paikallisiin esimerkkikohteisiin vahvista maisemanhoidon huomioon ottavan metsien käsittelyn myös jatkossa.

Metsänomistajille kerrottiin metsämaisemanhoidosta myös lehdistön kautta ja metsänomistajien tapahtumissa. Osa maaseudun asukkaista on muuttanut muualle, mutta omistavat edelleen

metsiä. Viljelykäytöstä poistuneet pellot ovat usein jääneet hoidotta ja pusikoituneet. Oulun seudun metsätilanomistajien ryhmä tutustui ja myös teki maisemanhoitotoita esimerkkikohteella. 110:stä tilakohtaisen suunnitelman saaneesta maanomistajasta 43 maanomistajaa asuu kauempana metsistään/ toisella paikkakunnalla. Hanke on myös muistuttanut maanomistajia metsäomaisuuden olemassaolosta.

Tulevaisuus:

Metsäsuunnitelmia, joissa on huomioitu maisemavaikutuksia, toteutetaan seuraavien 10 vuoden aikana. Metsänomistajat ovat saaneet tietoa ja opastusta metsämaiseman hoidosta, jota he voivat käyttää myös muilla metsäkohteillaan. Metsäammattilaisten huomiota on kiinnitetty tienvarsimaisemien hoitoon, jolloin myös heidän työnsä kautta maisemanhoidolliset näkökohdat otetaan huomioon myös jatkossa metsien hoidon ja hakkuiden suunnittelussa.

7. Kustannukset

7.1. Kustannusjakauma rahoituslähteittäin

Kustannukset vuosilta 2001-2004

Rahoituksen jakautuminen euroina

EU ja Valtio	77 %	177 500
Yksityinen	10 %	23 200
Kuntaraha	13 %	29 400
Yht.	100 %	230 100 euroa

KUNTAKULUT:

4 200 euroa

Jakautuminen tukialueittain:

I-tukialue: Kestilä, Pyhäntä, Piippola, Pulkkila

EU ja Valtio	77 %	101 800
Yksityinen	10 %	13 200
Kuntaraha	13 %	16 800
Yht.	100 %	131 800 euroa

ALMA-Maaseutuohjelma:

Rantsila, Ruukki, Siikajoki

EU ja Valtio	77 %	75 700
Yksityinen	10 %	9 900
Kuntaraha	13 %	12 600
Yht.	100 %	98 200 euroa

7.2 Kustannusjakauma kululuokittain

Nämä lukemat ovat 2004 joulukuulta 16.12, jolloin lopullinen tilinpäätös oli vielä kesken.

Lopulliset lukemat voivat muuttua hieman.

Kustannukset vuosilta 2001-2004

1-alue

Palkat	5446
Asiantuntijakulut	99 962
Matkat	9216
Muut kulut	9319
Luontoissuoritukset	7914 (kertymä tässä kirjattua suurempi)
Yht	131 859 euroa

Alma-alue

Palkat	5680
Asiantuntijakulut	74557
Matkat	7172
Muut kulut	6593
Luontoissuoritukset	4220 (kertymä tässä kirjattua suurempi)
Yht	98 222 euroa

7.3. Kustannusjakauma toiminnoittain

- Kustannukset 4 vuoden ajalta 2001-2004 koskien sekä Alma- että 1-aluetta työ-, matka- ja tarvikekuluineen.

TYÖKUSTANNUSTEN JA

PROJEKTITYÖN ERITTELYÄ:

- Arvioitu jakauma pääpiirteittäin

Yht. euroa

Projektin toiminnan koordinointi (vastuutaho Maaseutukeskus) n. 24 000

- sisälsi myös osallistumisen internetpalvelun kehitystyöhön

Projektin hallinnointi, kirjanpito ja ohjausryhmätyö (vastuutaho Siikalatvan kehittämiskeskus) n. 10 000

Kokouskulut työkuluineen n. 7 000

Neuvottelut ja yhteistyö yrittäjien kanssa Tiehallinnon informaatiojärjestelmän mahdollisuuksista. Yrittäjien informointi ja yhteydet. Muu yritys yhteistyö. (Maaseutukeskus Tiehallinnon kanssa.) n. 15 000

Kylämaiseman ja reitistön yleissuunnittelu (toteuttajataho Maaseutukeskus) n. 20 000

Reitistön kohteiden suunnittelu, maastotyöt ja sopimukset reitistökohteista maanomistajien kanssa ja tietoaineiston laatiminen internettiin. Kylämaisemanhoidon kampanjointi (vastuutaho Maaseutukeskus) n. 50 000

Metsäkohteiden maisemasuunnittelu ja neuvonta ja kampanjointi metsäkohteissa ja talkootöiden ohjaus maisemanhoidollisissa raivauskohteissa (Vastuutaho Metsäkeskus) n. 60 000

Talkootyöt, luontoissuoritusta n. 14 000

Loppuraportoinnin ja painotuotteiden laatiminen, työt ja painokulut (sis. materiaalit, maaseutukeskuksen sekä konsultin työt) n. 15 000

Muut kulut, muut kurssi- ja näyttelykulut, harjoittelutyökorvaukset n. 15 100

Yht euroa 230 100

- Hankkeen kirjanpidossa summat ovat eriteltynä toteutuman mukaan tukialueittain.
- Oheinen arvioitu jakauma perustuu suunnitelmasa olleeseen erittelyyn sekä hankkeen päättyessä arvioituun toteutumaan pääpiirteittäin.
- Huom. Lukemat sisältävät sekä työ- että tarvikelukuja

Kuntien rahoitusosuus oli yhteensä 4 200 euroa/kuntaa kohti 4 vuoden aikana. Samalla kunnat sitoutuivat ATK aineiston ylläpitoon hankkeen päättyttyä.

Hankkeen aikana kunnilta mukana yhdyshenkilö matkailureitistöjen ja kohteiden suunnittelu yhteistyössä.

1. Elinkeinotoimesta
  - matkailuun liittyvien yritysten osalta
2. Ympäristö tai kaavoituspuolelta
  - matkailuun liittyvien kohteiden paikallistietojen saamiseksi hankkeen käyttöön

8. Tulokset ja niiden arviointi

Tulokset ovat yhteenvetoja Alma- ja 1-aluetta koskien. Tukialueittain tuloksia voidaan eritellä hankkeen työaika- ja tuloslomakkeilta sekä väliraporteista.

8.1. Tiivistelmä hankkeen määrällisistä tuloksista:

Internet sivustot – yli 400 kohdetta kartta- paikkaohjelmassa internetissä ja tieinfopisteissä Ouluntullissa ja Kalajoella

- niihin liittyvät kokoukset kunnittain, kylittäin
- satoja maanomistayhteydenottoja
- sopimukset maanomistajien kanssa 134 kpl
- www-sivustojen linkityksien sopiminen muille sivustoille
- 2004 lopussa jo yli 11 000 vierailijaa www.opaste.net/siikajokilaakso sivustolla

N. 70 pidettyä tilaisuutta / kokousta yhteistyötahojen ja kuntalaisten kanssa

- koulutusta maisemahoidosta, eräretkeilyn ruokapalveluista ja nettipalvelun käytöstä kunnille, asukkaille.
- kylä- ja yleisötilaisuuksissa tavoitteena kohteiden arvostus ja vaaliminen
- toukokuussa 2004 kierretty kouluilla-> tieto oppilaiden kautta koteihin
- kuntien ja tiehallinnon yhteistyö, jatkossa internetaineiston ylläpito ja päivitys
- **messutapahtumat:** Tampere vihermessut 2001, Farmari 2003, joulumessut 2004

Hankkeeseen liittyneitä maaseutu- matkailuun liittyviä yrityksiä	23 kpl
Hankkeeseen liittyneitä kyliä	14 kpl
Kylämaisemaan liittyviä suunnitelmia	32 kpl

Kuntakohtaiset maisemanhoito- suunnitelmat reitistön läheltä	7 kpl
Kuntakohtaiset reitistö-kohde suunnitelmat	7 kpl
Metsämaisemasuunnittelu	7 kpl
kuntakohtaista yhteenvetoa -> yht. 110 metsänomistajalle	
Kylävideot	3 kpl
Museotien ja Lamun maisemasuunnitelma	1 kpl
Kylämaisemasuunnitelmat (Sipola, Savaloja, Mankila, Laakkola, Leskelä)	5 kpl
Muut maisemasuunnitelmat (Kestilän Järvikylän tila , Vornan luontopolku)	2 kpl
Lisäksi myös: taajamien kävelyraitit, kalapaikat jne.	

Kirjattuja talkootunteja n. 2500 h

- 14 yhdistystä osallistunut kohennuksiin
- talkoilla kunnostettu yli 30 kohdetta

Maastossa parantuneita raivaus ja harvennuskohhteita yli 100 kpl (metsäkeskuksen seuranta)

Painotuotteet Matka Kylämaisemaan reitistöstä ja karttapaikasta:

- 4000 kpl esitteitä (8 sivuinen, 4-väri painotuote)
- 4000 kpl kortteja. tiedottavat reitistön karttapaikan internet osoitteesta
- 250 kpl julisteita, internet- ja tieinfopisteiden viereen opastamaan sivustolle menoa
- Loppuraportti, internettiin sekä väritulosteina jakeluun yhteistyötahoille

Internetissä olevan kohdeaineiston tiedot on kerätty kunnittain tarkistuskansioihin, jotka ovat olleet kommentoitavina kunnissa. Pulkkilan Viitastjärvi on hieman sivummalla varsinaisesta reitistöstä oleva kunnan virallinen uimapaikka ja retkeilykohde.

Rantsilan Bed and Breakfast Rosenberg on matkailumaatila jonka elinkeinona on matkailun lisäksi maatalous lypsylehmineen. Rantsilan vetovoimaisia matkailukohteita ovat myös Gananderin talo, raitti ja Kurunneva.

8.2. Hankkeen onnistumisen ja tulosten arviointia

Lukumääräiset hankkeen aikana saavutetut tulokset täyttivät ja ylittivät hankkeen tavoitteet. Asukkaiden osallistuminen ylitti myös odotukset. Tiedotusvälineiden mukana olo oli positiivista ja sillä oli tärkeä rooli mm. tiedon välittämisessä asukkaille sekä reitistön mahdollisille käyttäjille. Tiedotusvälineiden avulla asia saavuttikin kiinnostavuutta alueella ja tilaisuuksissa oli aina väkeä riittävästi. Maanomistajien suhtautumien oli myönteistä ja ilman heidän suostumustaan ei tällaista reitistöä kohteineen olisi saatu luotua. Myöskin maisemanhoitoon ja talkoisiin suhtautuminen oli myönteistä, joskin tekemistä varmasti riittää näin laajalla alueella jossa toteutuneet kohteet toimivat esimerkinomaisina.

Myös mielenkiintoisten ympäristökohteiden löytyminen ja määrä yllättivät. Vaikka hankkeen alkaessa olikin jo tiedossa monia kohteita, silti kentältä tulleiden uusien kohde-ehdotusten esille tuleminen ilahdutti.

Internetissä olevaa reitistötietoa on alettu kunnissa jo hyödyntää eri tavoin. Esimerkiksi Ruukissa on jaettu uusille asukkaille nettisivuston käytön ohjetta, jotta he voisivat tutustua uuteen asuinalueeseensa ja löytää sieltä vapaa-aikaa virkistäviä kohteita. Aluearkkitehdit ovat hyödyntäneet aineistoa kaavoitukseen liittyvissä selvityksissä.

Matka Kylämaisemaan hanke oli esillä Oulun Farmari 2003-tapattumassa. Hanketta esittelemässä Oulun Maaseutukeskuksesta Taimi Mahosenaho ja Maarit Satomaa

Kyläilloissa on käyty läpi maisemanhoidolliset kyläsuunnitelmat ja kylän internet aineiston kohteet. Kuvassa Lamun kyläläisiä

Jussin Pyöräpiste oli mukana kylätalkoissa esittelemässä uusimpia raivausvälineitä ja suojavarusteita sekä kertomassa työturvallisuudesta. Kuva Vähä-Lamulta.

Kalastuskunnat olivat suurena apuna kun aineistoon kerättiin Siikajokilaakson parhaimmat kalapaikat ja kalastuslupien myyjien yhteystiedot ja lupien hinnat.

Farmari 2003 Maatalousnäyttelyssä hankkeeseen tutustui noin 1000 henkilöä. Apuna esittelyssä toimi powerpoint- ja internet-aineisto.

Matka Kylämaisemaan hanke esillä Naisten Joulumessut 2004 - tapahtumassa. Mukana oli hankkeeseen osallistuneita käsityörittäjiä, Piippolan Vaarin Miljöö ja Keramiikkapaja Armi Otraho.

Suomen sodan tapahtumista 1808-1809 on muistoja monessa Siikajokilaakson kunnassa. Historiakohteissa on esimerkiksi mukana paikkoja joissa on käyty sodan kovimpia taisteluja. Kuvassa hankkeen yhdyshenkilö Vesa Ojanperä Siikajoelta sotilaan uniformissa.

Alueen lehdistö on seurannut kiinnostuneena hankkeen etenemistä. Kesän 2004 lomakauden kynnyksellä esiteltiin lehdistölle internet-sivustoa sekä maastokohteita Siikajoella. Kohteina olivat Pikku-Pirilä, Siikajoen kirkon seutu, Siikajokivarsi ja Törmälän matkailumaatila.

Mitä uutta hanke toi alueen maaseutumatkailuun liittyville yrityksille ja työpaikoille

Hankkeen luoma internet-aineisto ja reitistö kohteineen tarjoaa omatoimisen ohjelmopalvelun vapaaan käyttöön kaikille alueen yrittäjille ja tuo veto-voimaa alueen maaseudulle. Hankkeeseen liittyneet 23 yritystä ovat esillä internet palvelussa. Kyseiset yritykset työllistävät välillisesti tai välittömästi Alma alueella n. 15 hlöä ja 1-alueella n. 14 hlöä. Sen lisäksi reitistön varrella on vielä n. 20 muuta yritystä, joita reitistön olemassaolon voidaan katsoa tukevan.

Metsämaiseman kampanjonnin tulosten arviointia

Maastossa hankkeen yhteydessä parantuneita kohteita on yli 100 kpl. Hyvin toteutetut metsäkohteiden kunnostukset ovat kaikille metsänomistajille hyviä esimerkkejä ja myös innostavat tekemään töitä omalla maalla. Tietoisuus siitä, että hyvä metsänhoito on myös hyvää metsämaiseman hoitoa rohkaisee metsänomistajia ottamaan maisemakohteet hoidettaviksi. Metsäsuunnitelmiin merkittyjen kohteiden hoitamiseen saadut ohjeet ja neuvot vaikuttavat tienvarsien metsäkuvaan koko suunnitelman voimassaoloajan, 10 – 15 vuotta ja kun metsänomistajat ottavat toimintatavat omakseen, vaikutukset

näkyvät myös niillä kohteilla, joille hankkeessa ei suunnitelmia pystytty laatimaan.

Mitä ongelmia esiintyi

Hankealue oli laaja, se kosketti kahta eri tukialuetta ja yhteistyötahoja oli kymmeniä. Vaikka toteuttamisessa 4 vuotta on lyhyt aika, useiden tahojen ollessa kyseessä yhdyshenkilöitä vaihtuu ajan kuluessa. Tämä aiheuttaa hieman lisätyötä. Henkilövaihdoksia tapahtui osin luonnollisista syistä esim. kuntien ja kylien yhdyshenkilöissä sekä osassa toteuttajaorganisaatioiden henkilöstöä. Onneksi tämä ei vaikuttanut hankkeen tuloksiin, koska päätoteuttaja joukko ja ohjausryhmän kokoonpano pysyivät koko hankkeen ajan melko vakiona. Toisaalta voidaan sanoa, että näin hankkeen ajatukset levisivät samalla laajemmalle joukolle.

Jonkin verran hankkeen toteuttamista jouduttiin sopeuttamaan rahoitus- ja muutosanomusten päätösten aikataulun sekä yksityisen rahoituksen toteutumisen mukaan. Hanketta ei lähdetty toteuttamaan riskillä eteenpäin, vaan odotettiin ensin päätöksiä sekä eri rahoittajien prosenttiosuuksien täyttymistä. Hankkeen alkuvaiheessa hankkeen yksityisten rahoittajien oli uskottava hankkeeseen ilman näyttöä ja tuloksia. Onneksi niitäkin löytyi ja päästiin jatkamaan hanketyötä. Hankkeen loppuvaiheessa yksityinen osallistuminen rahoitukseen toteutui

Maaseudun Tulevaisuus kävi tutustumassa reitistöön Rantsilassa ja teki jutun Maisema mahdollisuutena-juttusarjaan. Taimi Mahosenahon ja kunnanjohtaja Aimo Lehmikankaan opastuksella tutustuttiin Mankilan uimapaikkaan ja kylään, museotraktorikokoelmaan, Rantsilan raittiin, Wilppolan maatilamatkailuyritykseen ja Kurunnevaan. Kuvassa Wilppolan isäntä Seppo Juntunen ja retkeilyreitistön opasteita.

hyvin, koska hankeella oli jo esittää konkreettisia tuloksia. Myös talkootyön käynnistäminen vaati ensin kokoamistyötä ja kampanjointia ennen kuin pääsi käyntiin. Hankkeen päättyessä kaikki rahoitukseen liittyvät osuudet tulivat täyteen.

Ohjausryhmän arviot

Ismo Karhu, ympäristöpäällikkö, Pohjois-Pohjanmaan liitto:

Pohjois-Pohjanmaan liitto tuli mukaan hankkeen ohjaukseen työn kuluessa. Liiton tavoitteena oli se,

että hanke edistäisi aluekehitystä: asuin ympäristön viihtyisyyttä, kylien elinvoimaa ja matkailua; maaseudun kehittäminen kohdealue -merkinnällä. Hanke on ollut merkittävä pilotti jokilaakson alueellisen kehittämisen yhteistyössä. Samalla Matka kylämaisemaan on tuottanut käyttökelpoisen menettelytavan, jolla jokilaaksokylien kulttuuriympäristö ja asukkaiden aktiviteetin tulokset saadaan välitettyä verkkoinformaationa, ja näin parantamaan matkailun edellytyksiä. Pohjois-Pohjanmaan liiton odotukset hanketta kohtaan ovat täyttyneet hyvin.

Eeva-Liisa Repo, kehittämisspäällikkö, Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa

Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa on ollut Matka kylämaisemaan -hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa mukana alusta alkaen. Metsäkeskuksen tavoitteena on ollut luoda alueen metsänomistajille valmiuksia hoitaa metsiään maisemalliset näkökohdat huomioon ottaen ja siten tukea maaseutumatkailua ja edistää maaseutu-asumisen viihtyisyyttä.

Hankeessa on onnistuttu yhdistämään alueen asukkaiden ja yritysten sekä eri toimijoiden tavoitteet ja osaaminen. Päätuloksena on syntynyt alueen yritystoimintaa ja asukkaita palveleva, uutta teknologiaa hyödyntävä tietopalvelu. Lisäksi eri osapuolten yhteistyönä on maisemakohteiden tilaa parannettu sekä laadittu suunnitelmia, joita kohteiden omistajat myöhemmin omatoimisesti toteutettava. Metsäkes-

Ruukin Yrityspuistoa ehdotettiin Matka Kylämaisemaan hankkeen puolesta Pohjois-Pohjanmaan ympäristötietoisuuspalkinnon saajaksi. Palkinto myönnettiin tälle hienolle teollisuusmiljöölle. Ruukin Yrityspuisto on yksi Ruukin kunnan kulttuurihistoriakohteista Matka Kylämaisemaan aineistossa. Ruukin kunnasta löytyy paljon arvokkaita rakennushistoriakohteita.

Pulkkilassa Haapavuoren valtakunnallisesti arvokkaan kallioalueen näkötorjista avautuu hienot näkymät Uljuan tekoaltaalle. Hankealueelle sijoittuu toinenkin tekoallas Piippolan Kortteinen. Molemmat kohteet ovat hyviä retkeilykohteita kalastukseen ja lintuharrastukseen liittyen.

Matka Kylämaisemaan hanke järjesti kokoontumisen maaseutumatkailureitistöjen mahdollisuuksista ja yhteistyöstä yli rajojen käytiin keskustelua Oulussa elokuussa 2004. Kuvassa Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksesta Maija-Liisa Tausta-Ojala, Vent 2000 hankkeen edustajat Maja Mella ja Birgitta Jysky Luleästä, Jarkko Enqvist Perämerenkaari-hankkeesta sekä Ilkka Yliniemi ja Eija Salmi Pohjois-Pohjanmaan Liitosta.

kuksen näkökulmasta hankkeelle asetetut tavoitteet on saavutettu hyvin ja usean toimijan yhteistyö on osoittautunut tuloksia tuottavaksi maaseudun kehittämisen toimintatavaksi.

Seuraavat 3 tekstiä ovat lainauksia toimittaja Sari Junnonahon muistiin kirjaamista hankkeen päätöstilaisuuteen osallistuneiden puheenvuoroista Pöykkylän Punasella Tuvalla Ruukin Luohualla joulukuussa 2004. Lähde: Siikajokilaakso Joulukuu 2004

Seutukuntajohtaja Hannu Saarinen, Siikalatvan seutukunnan kehittämiskeskuksen kuntayhtymä:
"Seutukuntajohtaja Hannu Saarinen totesi hankkeen rikkoneen perinteisiä hanketyön rajoja.

Käytännössä hanke on toteutettu kahden eri seutukunnan ja kahden eri ohjelma-alueen alueella. Hankkeen toteutuksessa on kuitenkin toimittu niin, että on syntynyt toimiva reitistö. Hankkeen toteutus on hoidettu keskeisten toimijoiden Maaseutukeskuksen, Metsäkeskuksen ja Tiehallinnon yhteistyönä.

- Seutukunnan näkökulmasta voin sanoa, että tullaan tekemään tästä pysyvä työkalu seutukunnan ja sen yhden osa-alueen kehittämiseen. Materiaalia tullaan päivittämään vuoden 2007 jälkeenkin. Minä seutukuntajohtajana vastaan, että reitistö pyörii jatkossakin, vaikka tekninen sovellus saattaa muuttua, lupasi Saarinen. Hän muistutti, että reitistöstä on hyötyä paitsi alueeseen matkailijana tutustuvalla niin myös paikallisille ihmisille.

- Ei välttämättä kaikki täällä asuvatkaan tiedä kaikkia kohteita omasta tai naapurikunnasta. Tämä avaa jokaisella alueella asuvalle mahdollisuuden alueen tutuksi tulemiseen."

Kalevi Kiviniitty, Siikajoen kunnanvaltuuston pj. Siikajokivarsi EU kuntoon ohjelman pj. Matka kylämaisemaan -ohjausryhmän pj.

"Tämä hanke on onnistunut mielestäni hyvin, se on tuottanut näkyvää tulosta. Matka kylämaisemaan -hanke ei ole tuottanut vain paperia, vaikka edustavia julkaisujakin on saatu aikaiseksi, kiitteli Kiviniitty

Ohjausryhmän puheenjohtajana toiminut Kalevi Kiviniitty muisteli menneitä kertoen, että hanke syntyi 90-luvun lopulla toteutetun Siikajokivarsi EU-kuntoon hankkeen yhtenä alahankkeena. Matka Kylämaisemaan on koskettanut koko Siikajokivartta kuten myös kattohankkeen myötä syntynyt idea kulttuurihistoriallisesti tärkeiden kohteiden kunnostamisesta. Nämä kumpainkin hanke ovat jättäneet pysyvät jäljen Siikajokivarren maisemiin."

Ilkka Lehtomaa, Matka kylämaisemaan -hankkeeseen liittynyt maaseutumatkailuyrittäjä:

"Pöykkylän Punasen Tuvan isäntä Ilkka Lehtomaa totesi heille hankkeesta olleen jo hyötyä. Hän oli hyvillään että tuli Airi-vaimonsa kanssa lähteneeksi hankkeeseen mukaan heti kun se alkoi. Hanke on lisännyt heidän yrityksensä tunnettavuutta."

Marjo Paavola, Insinööri, Tiehallinto, Oulun tiepiiri:

Tiehallinnon Oulun tiepiiri on ollut mukana Matka kylämaisemaan -hankkeessa oman rinnakkaisprojektinsa 'Tienkäyttäjäninformaatio ja matkailureitit' kautta. Tiepiirin keskeisenä tavoitteena hankkeeseen lähdeettäessä oli sähköisen tienkäyttäjäninformaation soveltuvuuden kokeilu. Muita tavoitteita olivat mm. tiemaiseman parantaminen sekä tienvarsimainonnan vähentäminen. Lisäksi 'tienkäyttäjäninformaatio ja matkailureitit' -aineiston oli tarkoitus toimia yhtenä it-sovelluspalvelujen kokeilukohteena. Sovelluspalvelut ovat jatkossa yhä enemmän yleistyvä työkalu Tiehallinnon tietoaineistojen hallinnassa. Edellä mainitut Oulun tiepiirin hankkeelle asettamat tavoitteet ovat pääosin täyttyneet. Sovelluksen käytön laajuutta ja soveltuvuutta samoin kuin hankkeen vaikutuksia tienvarsimainontaan on tarkoituksenmukaisempaa arvioida pidemmällä aikavälillä.

Maja Mella ja Birgitta Jysky (Hushällningsällskapet i Norrbotten, Luleå) tutustumassa Taimi Mahosenahon johdolla Siikajoen kotiseutupolkuun ja Suomen sodan taisteluihin. Muita tutustumiskohteita olivat Luohua ja Pöykkylän Punanen Tupa, Ruukin Yrityspuisto, Pohjois-Suomen hevosurheilukeskus, Ruukki, Revonlahti, Törmälän matkailumaatila ja Varessäikkä. Mella ja Jysky toteuttavat Norrbottenissa samantapaista maaseutu-matkailureitistöä.

8.3. Hankkeen tavoitteita, toimintaa ja toteutumia

TAVOITE 1:

Matka kylämaisemaan auto-matkailureitistön luominen ja maaseuturatkailuun liittyvien kohteiden kartoitus ja esille tuominen pääteiltä poikkeavien kyläteiden varsilta niin, että se tukee matkailuun liittyvää yritystoimintaa

TOTEUMAT:

- Reitistön linjaus laadittiin sen mukaan missä maaseutumatkailuyritykset sijaitsevat. Reitistön pituus n. 350 km.

Matka kylämaisemaan hankkeen ohjausryhmä ja hankkeessa työskennelleet henkilöt esittäytymässä lehdistölle Pöykkylän Punasella Tuvalla joulukuussa 2004. Kuvassa vasemmalta: Marjo Paavola Tiehallinnosta, Maarit Satomaa maaseutukeskuksesta, Kalevi Kiviniitty Siikajoen kunnasta, Taimi Mahosenaho maaseutukeskuksesta, Katja Pietilä ja Eeva-Liisa Repo metsäkeskuksesta ja Ismo Karhu Pohjois-Pohjanmaan liitosta. Kuva: Raahelainen, Nina Tuomikoski

- Reitistön maisema- luonto- ja kulttuurikohteiden maastokäyntejä ja kohteiden digikuvauksia tehtiin yht. n. 400 kohteessa
  - sis. maanomistajien tapaamiset ja sopimuksien tekeminen 134 kpl
- Suunnitteluvaiheista laadittiin yhteenvedot v. 2002 kartoille 1:100 000 ja luetteloihin reitistön varrella olevista kohteista kunnittain.
  - reitistökohteet
  - maisemanhoitokohteet
- Aineisto toimitettiin lausunnoille kuntiin ja yhteistyötahoille,
  - korjattiin kommenttien mukaan.
- Kohdetiedot laitettiin internetiin karttapaikkajärjestelmään 2003-2004. Selostus, ajo-ohje, sijainti kartalle ja kuvia.
- Aineistosta koottiin myös kuntakohtaiset paperiraportit 7 kpl (kussakin 50-70 sivua.) Ne toimitettiin lausunnoille kuntiin ja tehtiin korjaukset saatujen palautteiden mukaan.
- 2004 internetpalvelua uudistettiin. Käyttöön saatiin GT karttatason lisäksi peruskartat internet sivustojen käyttäjille. Hakupalvelua uudistettiin.
- Internetissä olevien Luonto- maisema- retkeily- ja kulttuuri -kohteiden määrä, joihin laadittiin selostukset, karttasijainti ja kuvat : (paperitulosteiden mukainen tilanne)

Siikajoki -	58
Ruukki -	68
Rantsila -	91 (opinnäytetyön kohteet mukana)
Kestilä -	54
Pulkkila -	58
Piippola -	64
Pyhäntä -	75

- Loppuvaiheessa priorisoitiin kohteista edustavimpia ns. tähtikohteiksi
- Hanke järjesti Tiehallinnon kanssa 2 eri koulutuspäivää kuntien yhteyshenkilöille sivuston ylläpitoon hankkeen päätyttyä. Tiehallinnon konsultti laati päivitystyön tekniikasta tarkat kirjalliset ohjeet, jotta päivittäminen onnistuu hankkeen päätyttyäkin.

TAVOITE 2:

Reitistötiedon levittäminen alueen maaseutumatkailuun liittyville yrittäjille

TOTEUMAT:

- 23 hankkeeseen liittynyttä maaseutu- tai matkailupalveluihin liittyvää yritystä
- Maaseutumatkailuun liittyville 1- alueen 46 ja alma-alueen 41 yrittäjälle toimitettiin tietoa reitistön kehittämisestä ja yritysten sekä alueellisten kohteiden liittymisestä osaksi reitistöä. Kaikkiin yrittäjiin oltiin yhteydessä neljä eri kertaa.
- Vuonna 2002:
Tammikuu - tiedotettiin hankkeesta.
Huhti-toukokuu - kutsuttiin kuntatilaisuuksiin ja toimitettiin ohjeet nettiaineistoon tutustumista varten.
Kesäkuu - lähetettiin yritysten nettiaineistoon liittymislomakkeita.
- Vuonna 2004 – tiedotettiin valmistuneesta aineistosta ja liittymismahdollisuudesta
- Vuonna 2003 tehtiin yrityskäyntejä maastokäyntien yhteydessä 21 kpl.
- Vuonna 2004 yritystiedotuksessa alueen maaseutupalveluja tuottavia yrityksiä informoitiin valmistuneesta aineistosta ja opastettiin sen käyttöä ja hyödyntämistä. 2004 syksyllä lähestyttiin kirjeitse n. 140 yritystä, puhelimitse opastettiin 52 yritystä ja käynneillä tavattiin 15 yrittäjää.
- Internetaineiston valmistuttua 2004 hankkeeseen osallistuneiden yritysten lukumäärä kasvoi 23 kpl: n. 2002-2003 yhteensä 10 maaseutumatkailuyritystä liittyi hankkeeseen.

TAVOITE 3:

Maisemanhoidolliset toimenpiteet reitistöön tai sen kohteisiin liittyvillä alueilla

TOTEUMAT:

- Talkootyöt toteutuneet kylillä:
-14 yhdistystä osallistui maiseman- kulttuurihistorian- ja luonnonhoitokohteiden toteuttamiseen
- Yht. n. 2500 tuntia – yli 30 toteutunutta kohdetta

Monet perinnemaisemat hoidettiin ennen viikateniitolla. Pulkkilassa Seppä Tavasti takoo ja teroittaa viikatteen terät. Hän opastaa myös viikatteen käytön salat. Internet aineistosta löytyvät Siikajokilaakson edustavimmat perinnemaisemat esim. merenrantaniityt ja hakamaat.

- Katso luku 6.4.: Kyläyhteistyö ja talkoot; Luettelo hankkeen talkoisiin ja kehittämistyöhön osallistuneista sekä työkohteista.
- n. 100 kpl toteutuneita metsämaiseman hoitoon liittyviä tai harvennuskohteita, joita maanomistajat lähinnä itse toteuttivat (kts liite)
- Maisemanhoitoon tähtävää suunnittelua saatiin valmiiksi inventoimalla maastossa reitistövaihtoehtojen maisemia.
- Hankkeen alkaessa kartoitettiin 1-alueelta 93 kpl ja alma-alueelta 83 kpl eri kohteita, joissa voisi tehdä parannustoimenpiteitä. (maaseutukeskus)
- Kohteet merkittiin kartoille selityksineen, ja osa niistä toimitettiin ilmoittautuneille kylille ehdotukseksi talkookohteiksi. Kohteet toimitettiin myös metsäkeskukseen.
- Kylämaisemasuunnitelmia valmistui kylille: Lamu ja Leskelä, Laakkola, Sipola, Savaloja ja Mankila.
- Kylämaisema suunnitelmiin liittyen laadittiin Power point aineistoa kylien maisemanhoidosta ja suunnitelmista
- Maisemanhoitoa ja maaseutumatkailua esitteleviä kylävideoita valmistui 3 kpl ja lisäksi päästiin mukaan valtakunnalliseen videoon.
- Laadittiin luontopolkusuunnitelma Pulkkilan Vornaan ja tehtiin luonnonhoitosuunnitelma Kestilän Mulkuajärvelle hevositytykseen.
- Metsämaisemasuunnittelua ja neuvontaa tehtiin kaikkiin 7 kuntaan 110 maanomistajalle

- Metsäkeskus hankki maanomistajilta myös työlu-pia maisemanhoitoon mahdollista yhteistä toteu-tusta varten. Lupia hankittiin 50 kpl. Hankkeen aikana Toteutuneita kohteita noista oli 34 ja 16 jäi vielä toteuttamatta.

TAVOITE 4:

Reitistöstä tiedottaminen ja avoin suunnittelu

TOTEUMAT:

- Vuonna 2003 kertynyt yhteistyötahojen kanssa pidettyjä kokouksia ja neuvotteluja 59 kpl + 15 koskien 1-aluetta ja alma-aluetta. Kylätilaisuuksia oman alueen suunnittelun merkeissä kertyi kevään 2003 aikana 12 kpl joihin osallistui 231 henkilöä.
  - 2003 tehtiin kalapaikkaselvitys yhteistyössä 17 kalastuskunnan kanssa, joilta saatiin tietoja kalapaikoista, lupa-asioista sekä lupien hinnoista hankkeen internetpalveluun.
  - Siikajokilaakson yrityksiä ja kohteita tehtiin tunnetuksi valtakunnallisen tiemaisemahankkeen osastolla Tampereella helmikuussa 2002, jossa osastolla kävijöitä 200 kpl. Matka kylämaisemaan -hanke valmisteli sinne aineiston. Keväällä 2003 hanketta esiteltiin Te-keskuksen hankepäivillä.
  - Farmari Maatalousnäyttelyn osastolla esittelyä 4 pv, osastolla kävi n. 1000 henkilöä
  - 2004 Sivuston esittely alueen kouluilla Tavoitteena että koulutilaisuuksien jälkeen oppilaat osaavat opettaa kotikoneilla vanhempiaan tutustumaan internetin kautta oman kylänsä aineistoon ja sitä kautta lisätä kohteiden vaalimista alueella.
Alma	15 tilaisuutta	245 kuulijaa
1-Alue	19 tilaisuutta	375 kuulijaa
Yht	34 tilaisuutta	620 kuulijaa
- 2004 maaseutukeskus järjesti hankkeesta 11 julkista tilaisuutta, joissa oli 153 kuulijaa
  - 2004 joulukuussa messutapahtumassa Matka Kylämaisemaan maaseutumatkailun käsityöyrittäjät esittäytyivät ja esittelivät hanketta
  - Lehdistötiedottaminen Kymmeniä lehtiartikkeleita sekä paikallisissa että valtakunnallisissa lehdissä. Kts kohta 9. tiedottaminen.
  - Postitukset alueen maanomistajille, yhdistyksille ja yrittäjille. Joukko- ja yksittäispostituksia tuhansia.
  - Sivuston linkityksien sopiminen kymmenille muille internetsivuille. Sovittiin jokaisen sivuston omistajan kanssa erikseen. Otettuja yhteyksiä 38 netti kohteeseen

- Linkitys saatiin sovittua mm. seuraaville netti-sivuille:

Retki –sivusto, Matkailulehti, Maaseutumatkailun teemaryhmä, Luontoyrittäjät.net, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Karavaanarit.fi, Siikajokilaakson kunnat 7 kpl, Oulun eteläinen alueportaali, Vaellusnet, MTK, Oulun Eteläinen aluekeskusohjelma, Siikalatva.com, Siikalatvan alueportaali, Eniro, ProAgria Oulun Maaseutukeskus, Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa

- Järjestettiin retkeilyjä Oulun seudun metsänomistajille, luonto-maisema kohteiden suunnittelijoille, Norrbottenin matkailuhankkeen vetäjille ("vuoroin vieraisa" markkinointia), Lehdistölle
- Matka kylämaisemaan -hanke kutsui koolle yhteiskokouksen, johon osallistui Vent 2000- maaseutumatkailureitti projekti Ruotsin Norrbottenista, Perämerenkaarihanke ja Pohjois-Pohjanmaan liiton sekä Maaseutokeskuksen edustajia. Tapaamisessa pohdittiin yhteistyön käynnistämistä eri matkailureitien välillä, mahdollisia yhteisiä jatkohankkeita sekä sovittiin retkeilyjen tekemisestä puolin ja toisin.

MUUTA:

- Laadittiin itse osoiterekisteri suunnittelualueen maanomistajista, kylien ja yhdistyksien yhdyshenkilöistä ja yrittäjistä. (n. 350 yhteystietoa) Toimitettiin valmis rekisteri myös yhteistyöhankkeille, mm. Suoluontokeskus- ja Luola-hankkeille. Kohdeaineistoa toimitettiin Pyhännän metsäluontokeskus hankkeelle.

Yhteistyö muiden alueen hankkeiden kanssa

- Asu kylässä ja suoluontohankkeen kanssa järjestettiin yhteisiä tilaisuuksia ja sovittiin työnjaosta ja tehtiin yhteistyötä.
- Rinnakkaishanke ympäristötuen koulutukseen liittyen oli käynnissä 2003:
  - Se tuotti painotuotteen Siikajokilaakson perinnemaisemat – niittyjen ja hakamaiden lumoa 2000 kpl painoksen. Tavoitteena on kannustaa maanomistajia ja perinnemaisemakohteita hoidon piiriin. Painotuotteessa olleet 40 kohdetta tallennettiin myös Matka kylämaisemaan internetaineiston 400 kohteen joukkoon.
- Hankesuunnitelmaa toimitettiin ja opastettiin myös Pohjois-Pohjanmaan toimintaryhmille ja kyläohjelmalle, jotka suunnitelleet vastaavaa toimintaa myös muualle Pohjois-Pohjanmaalle

Kts myös luku 4.4. Matka Kylämaisemaan- ja muut hankkeet

9. Tiedottaminen ja julkisuus

Tiedottamisen ajankohdista on kerrottu myös kohdassa 6.2.

Hankesuunnitelmassa suunniteltiin tiedottamisen periaatteeksi seuraavaa, jonka mukaan se pääpiirteittäin toteutuikin:

- A. Hankkeesta tiedottaminen, reitistön valinta
Hankkeesta levitetään tietoa hankkeen käynnistyttyä aluksi kuntakokouksissa. Sen jälkeen kun mahdollisten reitistövaihtoehtojen ensimmäinen tarkastelu on tehty, tiedotetaan lehdistön ja tiedotteiden kautta asukkaille ja yrittäjille. Sen seurauksena tulleiden lisätietojen jälkeen suoritetaan reitistöjen valinta ja suunnittelu.
- B. Valitun reitistön maisemanhoidosta, kohteista ja hyödyntämisestä (yritystoiminta) tiedottaminen
Tiedotetaan reitistöä koskevista toimenpidetarpeista reitistön varren kyliä ja maanomistajia tiedotteiden, lehdistön ja pidettävien yleisötalouksien avulla. Tiedotetaan kirjeitse yrittäjiä reitistöstä ja sen kohteista.
- C. Matkailijoihin kohdistuva maisemareitistä tiedottaminen
Matkailijoille levitetään tietoa pääasiassa Tiehallinnon sähköisissä infopisteissä ja internetissä. Kun aineisto on valmistunut, maisemareittiä tuodaan esille myös tiedotusvälineiden ja tiedotteiden kautta.

Luettelo julkaistuista artikkeleista (55 kpl):

- Siikajokilaakso 28.8.2000, Sari Junnonaho: Matka Kylämaisemaan –hankesuunnitelma vireillä Siikajokivarteen
- Maaviesti 19.9.2000: Siikajokivarresta ideoita hankevalmisteluun
- Maaviesti 3 2001, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan –hanke vie kulkijan valtateilta maaseutukyliin
- Kaleva 12.10.2001, Arto Murtovaara: Matka jokivarren kylämaisemaan alkaa
- Siikajokilaakso 15.10.2001: Matka kylämaisemaan –hanke alkoi Siikajokilaaksossa
- Haapavesi-lehti 25.10.2001, UK: Matkailijoille kylämaisemareitistö Siikajokilaaksoon
- Ranttinen, kuntatiedote joulukuu 2001, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan –hanke alkoi Siikajokilaaksossa
- Raahelainen 27.2.2002, Raili Viirret-Heiskari: Kulkijoita houkutellaan poikkeamaan kyliin (Maalaismaisema etsii ymmärtäjää)
- Siikajokilaakso 28.2.2002, Tiedote Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan kiinnostaa Siikajokivarressa

- Raahen Seutu 28.2.2002, Vappu Kallio: Siikajokivarsi hamuaa automatkailua
- Maaviesti 1 2002, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan –hanke kutsuu Siikajokilaakson kyliä mukaan
- Oulun Eteläinen 27.3.2002, Tiedote Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan Siikajokilaakson retkeilyreitistö
- Maaviesti 2 2002, Taimi Mahosenaho: Siikajokilaakson matkailuyritykset houkuttelevat päätien kulkijoita Matkalle Kylämaisemaan
- Siikajokilaakso 15.4.2002, Anneli Laukkanen: Auton nokka kohti kylämaisemia
- Siikajokilaakso 30.5.2002, Tiedote Taimi Mahosenaho: Matkailuyritykset mukaan Matka Kylämaisemaan –hankkeeseen
- Siikajokilaakso 10.6.2002, Anneli Laukkanen: Matka Kylämaisemaan –hanketta esiteltiin kolmessa kunnassa
- Kyläviesti Pohjois-Pohjanmaan kylähankkeiden tiedotuslehti syyskuu/ 2002, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan –hanke esitteli vierailijaryhmälle Siikajokilaakson luontokohteita
- Siikajokilaakso 2.9.2002, Teija Niskala: Siikajokilaakson talkootyötä videolle
- Siikajokilaakso 9.9.2002, Sari Junnonaho: Vierailijaryhmä tutustui Siikajokilaakson luontokohteisiin
- Ranttinen, kuntatiedote tammikuu 2003, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan esittelee maisemakuvia maalta
- Ruukin kuntatiedote 1/2003, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan –hanke
- Piippolan kuntaviesti 23.1.2003, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan esittelee maisemakuvia maalta
- Kestilän kunta ryhmäkirje 16.1.2003, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan esittelee maisemakuvia maalta
- Kaleva 18.1.2003, Anne Helaakoski: Matka Kylämaisemaan –hanke ideoi maaseutumatkailua
- Raahelainen 18.1.2003, Tiedote Taimi Mahosenaho: Kyläillat alkavat Paavolasta ja Revonlahdelta
- Siikajokilaakso 20.1.2003, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan esittelee maisemakuvia maalta
- Siikajokilaakso 10.2.2003, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan jatkuu
- Siikajokilaakso 13.2.2003, mielipiteitä `Kyläläinen` : Terveiset kylämaisemasta
- Siikajokilaakso 20.2.2003, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan kiinnostaa
- Pyhäjokiseutu 19.3.2003, Laura Seppä: Tavastkenkä sykähdyttää

- Raahen Seutu 28.3.2003, Tuulikki Nousiainen: Karinkannan mittari näyttää plussaa
- Maaseudun Tulevaisuus 8.4.2004 Petri Manssila: Kuuselan tila osa Siikajokilaakson matkailureittiä
- Siikajokilaakso 7.8.2003, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan osastolla sahattiin ja tutustuttiin Siikajokilaaksoon
- Siikajokilaakso 6.10.2004, Rauni Kilponen: Metsänomistajat retkeilivät Kortteisella
- Maaviesti 2 2004, Taimi Mahosenaho: Kesän retkikohteet Matka Kylämaisemaan -nettisivuilta
- Siikajokilaakso 17.5.2004, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan esittäytyy kouluilla
- Raahelainen 22.5.2004, Taimi Mahosenaho: Matka Kylämaisemaan esittäytyy kouluilla toukokuussa
- Maaseudun Tulevaisuus 24.5.2004, Satu Lehtonen: Pikkuteille poikkeava löytää maiseman aarteet
- Raahen Seutu 2.7.2004, Jarno Moisala: Netti auttaa laiskaakin retkeilijää löytämään kylämaisemat
- Kaleva 2.7.2004, Helge Murtovaara: Vaihtoehtoreitistöllä yli 400 kohdetta
- Raahelainen 3.7.2004, Katja Vuorinen: Kylämaisemaan voi tutustua nyt netissä
- Siikajokilaakso 5.7.2004, Maria Svensk: Matka Kylämaisemaan –sivustot tutuiksi
- Oulun Eteläinen 8.7.2004, Marjaana Knuutila: Pirtit ja niityt ovat netissä ja kansissa
- Maaviesti 3 2004, Taimi Mahosenaho: Luontoa, kulttuuria ja maaseutumatkailua
- Norrbottens Landsbygd September 2004, Taimi Mahosenaho: Samarbete över gränsen inom landsbygdsturism
- Siikajokilaakso 4.10.2004, Sari Junnonaho: Maisemasuunnitelmista vinkkejä ympäristön kohen- tamiseen
- Kaleva 17.12.2004, Helge Murtovaara: Kylänraittia voi kulkea myös internetissä
- Pohjolan työ 17.12.2004, Anna-Riitta Kainulainen: Kylämaisema houkuttelee talvellakin, Netin kautta käsiksi reitistöön: Pökkylän hirret huokuvat historiaa
- tietoyhteiskunta.fi 17.12.2004: Siikajokilaakson matkailukohteita esitellään internetissä
- Raahelainen 18.12.2004, Nina Tuomikoski: Pilot- tiprojektista harvinaisen hyvät kokemukset, Matka Kylämaisemaan –hanke poiki näkyvää tulosta
- Siikkis.fi 19.12.2004, Sari Junnonaho: Matka Kylämaisemaan jatkaa eloaan internetissä
- Siikajokilaakso 20.12.2004, Sari Junnonaho: Matka Kylämaisemaan jatkaa eloaan internetissä
- Kaleva.Plus 21.12.2004, Helge Murtovaara: Vaihtoehtoreitistöllä yli 400 kohdetta
- Raahelainen verkossa 21.12.2004: Matka Kylämaisemaan –hanke poiki näkyvää tulosta
- Vihreä Kirja 4/2004 Matka Kylämaisemaan

Hankkeen aikana laadittua tiedoteaineistoa

Tiedotteet

- Kymmeniä lehdistötiedotteita ja satoja tiedotekirjeitä asukkaille, yrittäjille ja yhteistyötahoille.

Internet sivustot

yli 400 kohdetta selostuksineen ja kuvineen karttapaikkaohjelmassa internetissä ja tieinfopisteissä www.opaste.net/siikajokilaakso

Painotuotteet

Matka Kylämaisemaan -reitistöä ja -karttapaikasta:

- 4000 kpl esitteitä (8 sivuinen, 4-väri painotuote)
- 4000 kpl kortteja. Tiedottavat reitistön karttapaikan internet osoitteesta
- 250 kpl julisteita, internet- ja tieinfopisteiden viereen opastamaan sivustolle menoa
- 60 kpl loppuraporttia väritulosteina jake- luun yhteistyötahoille (esillä myös internetissä www.opaste.net/siikajokilaakso. Linkki löytyy aloitussivun alaosasta)

Matka kylämaisemaan painotuotteiden jakelu

ESITTEET JA KORTIT YHT 4000 kpl:

Laatikoittain Yht. 3500 kpl:
Siikajokilaakson kunnat/yhdyshenkilöt à 100kpl, Hankkeeseen osallistuneet yritykset à 50-100 kpl, Tiehallinto, Oulun Tiepiiri/ Marjo Paavola 150 kpl, Tiehallinnon infopisteet 200 kpl, Siikalatvan kehittämiskeskus/ Hannu Saarinen 50 kpl, Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa/ Eeva-Liisa Repo 50 kpl, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus/ Hannele Partanen 50 kpl, ProAgria Oulun Maaseutukeskus 350 kpl, Messut ja tapahtumat 200 kpl

Yksittäin Yht 500 kpl:

Kohteiden omistajat, Siikajokilaakson kuntien kunnanjohtajat, Siikajokilaakson koulut, Siikajokilaakson alueen kyläyhdistykset ja muut yhdistykset, Pohjois-Pohjanmaan kirjastot, maisemanhoidon neuvot, valtakunnalliset asiantuntijatahot

RAPORTTI 60 KPL:

Siikajokilaakson kuntien kunnanjohtajat ja hankkeen yhdyshenkilöt, hankkeessa mukana olleet tahot: Tiehallinto, Oulun Tiepiiri, Siikalatvan kehittämiskeskus, Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa, TE-keskus, muut yhteistyö- ja asiantuntijatahot

JULISTEET:

A2-kerrannainen 50 kpl:

Siikajokilaakson kuntien kirjastot, Siikajokilaakson kunnat/yhdyshenkilöt à 3kpl, Tiehallinto, Oulun Tiepiiri/ Marjo Paavola 2kpl, Tiehallinnon infopisteet 4kpl, Siikalatvan kehittämiskeskus/ Hannu Saarinen 3kpl, Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa/ Eeva-Liisa Repo 2kpl, Pohjois-Pohjanmaan Liitto/ Ismo Karhu 2kpl, Te-keskus/ Kukka Kukkonen 2kpl, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus/ Hannele Partanen 3kpl, ProAgria Oulun Maaseutukeskus 4kpl

A3-kerrannainen 200 kpl:

Siikajokilaakson kuntien kirjastot à 2kpl, Siikajokilaakson kunnat/yhdyshenkilöt à 9kpl, Hankkeeseen osallistuneet yritykset à 3kpl, Tiehallinto, Oulun Tiepiiri/ Marjo Paavola 6kpl, Tiehallinnon infopisteet 10kpl, Siikalatvan kehittämiskeskus/ Hannu Saarinen 6kpl, Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa/ Eeva-Liisa Repo 5kpl, Pohjois-Pohjanmaan Liitto/ Ismo Karhu 5kpl, Te-keskus/ Kukka Kukkonen 5kpl, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus/ Hannele Partanen 5kpl, ProAgria Oulun Maaseutukeskus 15kpl

10. Toimintojen jatkuminen hankkeen jälkeen

Internetpalvelu:

Reitistön sähköisen informaatioaineiston ylläpito hankkeen päätyttyä sovittiin jo suunnitteluvaiheessa kirjallisilla sopimuksilla. Tiehallinto vastaa tienkäyttäjien palvelupisteissä ja internetissä tarjottavista yhteyksistä ja aineistossa esiteltyjen reittien mahdollisista päivitystarpeista. Kunnat ja yrittäjät vastaavat omien tietojensa ylläpidosta ja ajantasaisuudesta. Kuntien yhteyshenkilöt koulutettiin sivuston ylläpito-ohjelman käyttöön hankkeen aikana. Tiehallinto ja maaseutukeskus laativat kuntahenkilöille myös kirjalliset ohjeet päivityksestä tuleville vuosille.

Yritysten ja kylien liittyminen internetsivustolle on mahdollista myös hankkeen päättymisen jälkeen. Kunnat perivät siitä siitä osallistumismaksun, joka kattaa sivuston ylläpitokuluja. Hankkeen aikana liittyneiden kylien ja yritysten ei tarvitse enää maksaa ylläpitokuluja, koska he ovat osallistuneet hankkeeseen jo sen toteutusaikana. Sivustolle liittyvien yritysten täytyy olla jollakin tavoin maaseutumatkailun kehittämiseen liittyviä maaseudun pienyrityksiä tai

vastaavia. Suuret kauppaketjut, huoltamoketjut tai taajamien yritykset pääsääntöisesti eivät kuulu tähän maaseudun kehittämishankkeen sivustoille.

”Vierailukohde erikseen sovittaessa” - merkinnällä ilmoitettujen reitistön kohteiden tiedot koottiin kunnittain kansioihin, jotka toimitettiin kuntien yhdyshenkilöille. Internettiin ei laitettu yksityisten kohteiden omistajien tietoja, vaan ne ovat saatavissa kunnan yhteyshenkilön kautta.

Sopimusten mukaan Tiehallinto pitää sivuston toimintaa yllä vähintään vuoden 2007 loppuun. Tämä määräys tehtiin sivuston laatimisen alkaessa 2001, koska 7 vuotta on pitkä aika nopeasti kehittyvissä sähköisissä tietojärjestelmissä. Vuoden 2007 jälkeen täytyy kuntien neuvotella asia Tiehallinnon kanssa uudelleen ja katsoa mikä on tilanne teknisesti ja järjestelmän suhteen. Hankkeen päätöstilaisuudessa seutukuntajohtaja lupasi neuvotella osapuolien kanssa että järjestelmä voisi olla edelleenkin käytössä 2007 jälkeenkin. Kerätty tietoaaineisto ei kuitenkaan katoa, se täytyy vain päivittää ja teknisesti muuntaa

Hankkeen päättymisen jälkeen, vuodesta 2005 eteenpäin vastaavat kuntien yhdyshenkilöt tietojensa ylläpidosta ja ajantasaisuudesta. Valtaosa kohteista on sellaisia ettei päivitystarvetta juurikaan ole. Esimerkiksi linturetkipaikkoja on aineistossa 26 kpl ja päivitystarve niiden tietoihin on pieni. Kuvassa Varessäikän lintutorni Siikajoelta.

niihin sovelluksiin, jotka ovat tulevaisuudessa käytössä, mikäli järjestelmät tulevat muuttumaan.

Maisemanhoito:

Tavoitteena on, että hankkeen päätyttyä maisemanhoitotyö ja kohteiden vaaliminen kunkin maanomistajan alueella reitin varrella jatkuu. Sen vuoksi hankkeessa tehtiin suunnitelmia ja pidettiin tilaisuuksia maanomistajille sekä tuotiin asiaa tiedotuksen kautta esille.

Metsämaisemanhoitoon liittyen toimenpide-ehdotuksia kirjattiin voimassa olevien metsäsuunnitelmien liitteiksi ja toimitettiin maanomistajille. Metsäkeskus laati hankkeen aikana myös sopimuksia yksityisten maanomistajien kanssa maisemanhoitokohteista, joita voitaisiin toteuttaa joko talkoilla tai mahdollisilla käynnistyvillä työllisyshankkeilla. Osa kohteista talkoitiin hankkeen aikana, mutta koska sopivia työllisyshankkeita ei käynnistynyt, sopimukset tienvarsien harvennus- yms. kohteista ovat käytettävissä myöhemminkin mahdollisten jatkohankkeiden yhteydessä. Niistä voi tiedustella metsäkeskuksesta. Metsänomistajien neuvonta on lisännyt heidän tietojaan maisemanhoidon mahdollisuuksista ja he voivat toteuttaa niitä myös muilla kuin nyt suunnitelluilla kohteilla. Metsäammattilaisten työn kautta maisemanäkökohdat tulevat otetuiksi huomioon myös muilla kuin nyt suunnitelluilla kohteilla.

Kalapaikkatiedot kuuluvat siihen ryhmään joiden tietoja tulee tarkistaa vuosittain. Muita päivitystarpeen omaavia kohteita ovat tapahtumat, museoiden, kirkkojen ja kirjastoiden aukioloajat sekä yksityisten omistamissa kohteissa ilmoitetut muutokset. Kuvan kalansaalis on Piippolasta.

11. Hankkeen aikana tulleita kehittämisehdotuksia

Hankkeen aikana työskenneltiin n. 4 vuoden ajan kuntien ja kylien kanssa pohtien samalla mitä arvokasta alueelta halutaan nostaa esille ympäristötekijöihin liittyen. Eri tahoilla saattaa olla erilaisia painotuksia, mitä kukin näkee tärkeimmäksi. Aluetta kannattaisi kehittää kuitenkin niin, että eri kunnissa kehitettäisiin sekä alueelle yhteisiä tavoitteita mutta myös kunnittaisia omia teemoja.

Alueen omiin lähtökohtiin, ympäristöön ja perinteisiin arvoihin perustuvassa maaseudun kehittämisessä edelleen kehitettäviksi kunnittaisiksi teemoiksi nousi hankkeen aikana esille:

Koko alue: Perinne ja kulttuurimaisemien sekä kulttuurihistoriallisen rakennuskannan vaaliminen

- **Siikajoki:** Merimaisemat, Wanha Rantatie ja Suomen Sodan historia

- **Ruukki:** Vireät maaseutu- ja suoramyyntiyritykset, Luohuan kylä ja maisematie, hevosurheilukeskus
- **Rantsila:** Toimiva maaseutumatkailuverkosto, Suoluonto ja siihen liittyvät aiheet, Ganander-teema ja tähtiharrastus
- **Kestilä:** vireä museotoiminta, yhteydet Rokualle, perinteikäs maatilamajoitus- ja ohjelmalvelutoiminta
- **Pulkkila:** Uljuan ympäristön hyödyntäminen, esillä myös villieläin puisto-ajatus, paikalliseen maatalan pihapiiriin tutustuminen yhtenä kohteena
- **Piippola:** Keskipistealueen kylämatkailu, ulkoilma-teatteri, Haanpää, Piippolan Vaari, museotie
- **Pyhäntä:** Metsäluonto ja metsätietous taimesta tuotteeksi, runsaat puhtaat vesistöt, erämatkailu, patikointi- ja pyöräilyreitistöt

Yhteistä kaikille Siikajokilaakson kuntien maaseutumaisemille on se, että kylien pelloilla näkee karjan laiduntavan ja viljelijöiden tekevän maatoitään. Kuvissa Pyhännän Tavastkengän ja Luohuan kylien maalaismaisemaa.

Pyhännällä on panostettu matkailun osalta metsäluontoon ja eräretkeilyyn. Hankkeeseen mukaan liittyi Pyhännän luontomatkailu, joka järjestää eräruokailua muun muassa Ahvenjärven metsänoppimispolun kodassa. Metsätietoutta Siikajokilaakson alueelle tuo Pyhännän metsätetokeskus. Tässä kotitalousneuvoja Marja Vehnämaa pitämässä eräkurssia Ahvenjärvellä.

Leskelän kylän keskipistealueen kylämatkailu on kehittynyt viime vuosina. Matka Kylämaisemaan hankkeessa kylälle tehtiin kylämaisemanhoidon suunnitelma ja kylältä poimittiin aineistoon monia mielenkiintoisia kohteita. Kylämaisemanhoidonsuunnitelmia tehtiin myös Piippolan Lamulle, Pulkkilan Laakkolaan, Rantsilan Savalojalle, Mankilaan ja Sipolaan.

LIITE 1

Ohje internetpalvelun käytöstä

-”Luettelo” - toiminnon avulla saa esille kaikki yli 400 kpl Matka kylämaisemaan -reitistön maisemaluonto- kulttuuri- historia jne. kohteet internetistä www.opaste.net/siikajokilaakso

Matka Kylämaisemaan www.opaste.net/siikajokilaakso -sivuston käyttöohje

1. Valitse kunta ja tarvittaessa pääryhmä ja alaryhmä jolla rajaat haluamasi kohteet. Merkittävimmät kohteet saat näkyviin valitsemalla otsikkoriviltä Vain tähtikohteet -valinnan.

2. Paina Päivitys -painiketta, jolloin haun tulos on katseltavissa kartalla ja kohdelistana.

3. Uuden haun voit tehdä uudelleen toistamalla kohdan 1 toiminnon. Kunnan valittuasi voit edetä valitsemalla aihepiirin. Esimerkiksi Luonto- virkistys- ja ulkoliikuntakohteet -> sen jälkeen voit tarkentaa aihetta alaryhmällä esim. kalastuspaikat.

4. Kartan mittakaavaa voit muuttaa KARTAN KÄYTTÖ ohjeen mukaan esim ikkunointi toiminnolla. Mittakaavaa voit muuttaa myös kartan vasemman reunan mittakaavapalkilla. Tarpeeksi lähentämällä kartta-aineisto muuttuu GT-kartasta peruskartaksi.

5. Kohteen tiedot saat esille valitsemalla karttapainikkeista INFO (i) -työkalun ja klikkaamalla haluttua symbolia kartalla. Sen jälkeen siirry vierityspalkilla sivun alaosaan. Kohteen voi valita myös klikkaamalla kohteen nimeä kartan alapuolella olevasta listasta.

6. Valitun kohteen tietolomakkeen saat näkyville klikkaamalla kohdenimeä listalta tai valitsemalla Kortti -valinnan.

7. Kohteeseen liittyvät kuvat saa näkyviin klikkaamalla kuva1-4 -linkkejä. Mikäli kohteeseen liittyy oma kotisivu, saa sen näkyviin klikkaamalla Lisätieto -linkkiriviä.

Kartan käyttö

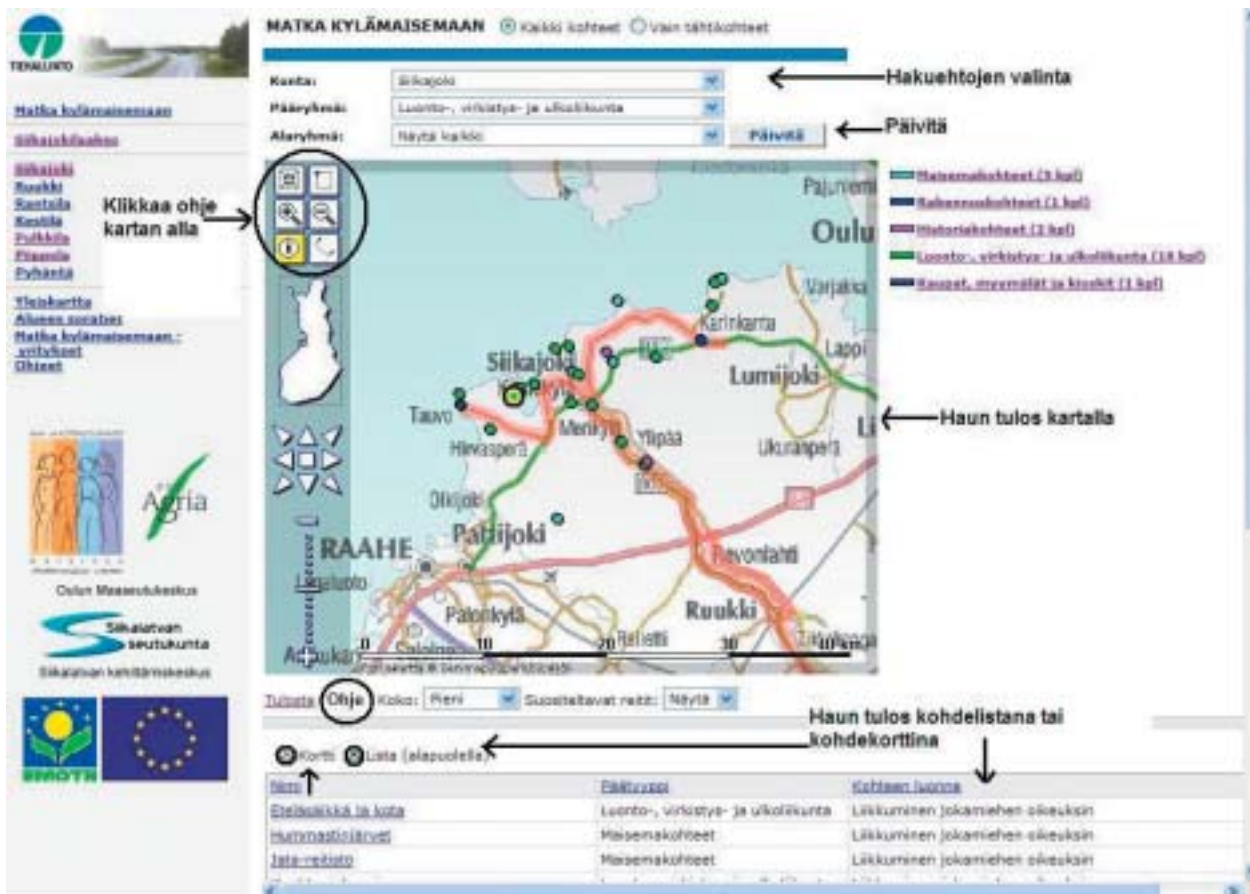
 Siirto: Klikkaa paikka kartan keskipisteelle, tai osoita siirto hiiren vasen painike pohjassa.

 Alueen suurenns: Klikkaa alueen ensimmäinen nurkka ja kartan päivittymisen jälkeen toinen nurkka, tai osoita uusi alue hiiren vasen painike pohjassa.

 Lähentäminen: Klikkaa paikka, johon karttaa lähennetään, tai valitse kerroin pystysuunnassa hiiren vasen painike pohjassa.

 Loitontaminen: Klikkaa paikka, josta karttaa loitontetaan, tai valitse kerroin pystysuunnassa hiiren vasen painike pohjassa.

 Kohteen aktivointi: Klikkaa haluamaasi kohdetta kartalla.

The screenshot shows the 'MATKA KYLÄMAISEMAAN' website interface. At the top, there are search filters for 'Kunta' (Siikajoki), 'Pääryhmä' (Luonto-, virkistys- ja ulkoliikunta), and 'Alaryhmä' (Näytä kaikki). A 'Päivitys' button is visible. The main area features a map of the Siikajoki region with various points of interest marked. A legend on the right lists categories like 'Maisemakohteet (13 kohtaa)', 'Kulttuurikohteet (1 kohtaa)', 'Historialliset kohteet (1 kohtaa)', 'Luonto-, virkistys- ja ulkoliikunta (18 kohtaa)', and 'Kasvat, metsät ja kirkot (1 kohtaa)'. Below the map, there are search results for 'Siikajoki'. The results table has columns for 'Nimi', 'Pääryhmä', and 'Kohteen kuva'. The first result is 'Etelä-Siikajoki ja Joki'. The interface also includes a sidebar with navigation options and logos for 'Terveystieteiden tutkimuskeskus' and 'EUROPEEN LIITTO'.

LIITE 2

Matka Kylämaisemaan -yritykset Siikajoki-laaksossa 2004

Luettelossa olevat Siikajokilaakson yritykset ovat osallistuneet hankkeen rahoittamiseen

Bed and Breakfast Rosenberg, Sipola, Rantsila
Sipolantie 25, 92500 Rantsila
puh. (08) 253 705, 050 5511877
Majoitus, kokous- ja juhlatilat 50 hengelle, pitopalvelu

Ganander kotiseututalo, Rantsila
Näyttelytoiminta, kotiseutuhistorian esittely, kokous- ja koulutustilat, kahvio
puh. (08) 253 988, 040 5101016

Hartikan erämökkit ja eräopastoiminta, Revonlahti, Ruukki
Siikajoentie 224, 92350 Revonlahti
(08) 275 157, 040 7353917
Erämökkien vuokrausta, eräopastoimintaa

HPR-Ravintolat ky, Ravintola Suokukko, Rantsila
Rantsilantie 6, 92500 Rantsila
(08) 250 108
Ravintola, pitopalvelu, Kurunnevan linturetkeilyalueen ruokailupalvelut

Järvitalonjärvi ja leirikeskus Ristironkkeli, Rantsila
Rantsilan kunta, PL 41, 92500 Rantsila
(08) 2109 272, 0500 805 342
Leirikeskus, retkeily, kalastus, uinti

Kangasjärven leirintäalue, Kestilä
Kestilän kunta, PL 12, 92701 Kestilä
(08) 8113 111, (08) 8113 222
Leirintäalue, retkeilymaja, uinti, kalastus

Karhun Liikenne Oy, Paavola, Ruukki
Paavolantie 11, 92430 Paavola
(08) 276 133
Linja-autoliikenne, tilausajo

Keramiikkapaja Armi Otraha, Leskelä, Piippola
Alipääntie 136, 92640 Leskelä
040 7684 695
Lahjatavaroita, tarve-esineitä, matkamuistoja

Maaseutumajatalo Oregons, Kestilä
Pulkkilantie 635, 92700 Kestilä
0400 904 116
Majoitus, kokoustilat, pitopalvelu tilattaessa

Mauimala ja tenniskenttä, Rantsila
Rantsilan kunta, PL 41, 92500 Rantsila
(08) 2109 272, 0500 805 342
Uinti, kioski, tenniskenttä, avantouinti

Ohenojan tila, Kangaskylä, Piippola
Kiveläntie 89, 92620 Piippola
(08) 8120679, 0400 197 523
Mansikkaa, kokoustilat, eräretkeily, kalastus

Piippolan käsi- ja taideteollisuus oppilaitos, Piippola
Keskustie 29, 92620 Piippola
(08) 8119 111, www.pkto.fi
Käsi- ja taideteollisuusalan koulutus, kesähotelli

Piippolan Vaarin Miljöö/ Juhana Sun Säätiö, Leskelä, Piippola
Juhananraitti 793, 92640 Leskelä
(08) 8124 733, 0400 516 127
Kotieläinpiha, perinnepelit ja -leikit, kahvio, tuotemyymälä, ryhmävierailut, luennot ja kurssit

Pököylän Punanen Tupa, Luohua, Ruukki
Hautakankaantie 29, 92450 Luohua
(08) 272 993
Lahjatavarakauppa, tilauskahvio- ja ravintola, kokous- ja saunatilat, majoitus, pihvilihantuotanto, elämysmatkailu

Pyhännän luontomatkailu
Ouluntie 9, 92930 Pyhäntä
0400 598 833
Majoitus, ohjelmapalvelu, eräopastoiminta

Pyhännän metsätietokeskus
Manuntie 2, 92930 Pyhäntä
(08) 8117 811, (08) 8117 820, 040 5483 197
Näyttely, kokous- ja neuvottelutilat, maastoretket, leirikoulut, yritysvierailut

Ruukin maaseutuoppilaitos ja Pohjois-Suomen hevosurheilukeskus
Sammalkankaantie 280, 92400 Ruukki
(08) 2707 130
Koulutus- ja kurssitoiminta, majoitus- ja ateriapalvelut, ratsastustunnit, ravivalmennus

Siikajoen Golfkenttä, Raahentien Golf ry
Raahentie 151, 92320 Siikajoki
(08) 241 060
Golfkenttä, Pro Shop, kahvila- ja ravintolatoiminta, tilausauna

Tauvon satama ja kioski, Siikajoki
Kauppatie 2, 92320 SIIKAJOKI
(08) 2113 411
Uinti, retkeily, kioski, WC

Törmälän matkailumaatila, Siikajoki
Toppilantie 20 A, 92320 Siikajoki
(08) 241 311, 050 5992 058
Juhla- ja pitopalvelu, majoitus, kokous- ja koulutustilat, sauna, ohjelmapalvelut, polkupyörien vuokraus

Uljuan kioski ja venesatama, Pulkkila
Sipolantie 25 92500 Rantsila
(08) 253 705, 050 5511877
Kahvila- ja kioskitoiminta, kalastus, retkeily, WC

Wareksen maatilamajoitus
Pasontie 82, 92500 Rantsila
(08) 250 212, 041 439 3490
Majoituspalvelu

Wilppolan maatilamatkailu, Savaloja, Rantsila
Wilppolantie 2, 92500 Rantsila
(08) 253 988
Majoitus, kokouspalvelut, turvehoidot

LIITE 3

Siikajokivarren maaseutumatkailuyrityksiä 19.9.2000

Luettelo Siikajokivarressa sijaitsevista maaseutu-
matkailua palvelevista yrityksistä hankkeen suun-
nitteluvaiheessa 19.9. 2000. Reitistö linjattu näiden
sijainnit huomioiden.

Siikajoki

Kastellin Ratsutila
Maisa Ketola, Kastellintie 43, 92320 Siikajoki,
p. 241 121 / 040-5342734

Törmälän matkailumaatila
Toini ja Martti Törmälä, Toppilantie 20 A, 92320 Siikajoki,
p. 241 311 / 050-5992058

Ruukki

Hartikka Matti, erämökkejä
Matti Hartikka, 92350 Revonlahti, p. 275 157

Liskon maatila
Touko Mäkinen, 92400 Ruukki,
p. 271 030 / 0400-284127

Patruunan talo
Eija Marklund, Hautamaantie 9, 92400 Ruukki,
p. 271 164

Pökkylän Punanen Tupa
Ilkka Lehtomaa ja Airi Padinki-Lehtomaa,
Hautakankaantie 29, 92450 Luohua, p. 272 993

Revonlahden kotiseututalo
Ilmari Korkala, 92350 Revonlahti, p. 275 135

Ruukin Kartano
Ritva Kangastalo, Hylsytie 10, 92400 Ruukki,
p. 279 1256

Ruukin maaseutuoppilaitos
Sammalkankaantie 280, 92400 Ruukki, p. 271 051

Seppo Kosken hevoskyyditykset
Seppo Koski, Kärkiniementie, 92400 Ruukki,
p. 271 583

Taukokartano Leinonen & Kumpp.
Revonlahdentie 540, 92350 Revonlahti, p. 275 285

Rantsila

Ahon talli
Mankilantie 819, 92520 Mankila, p. 254 024

Bed and breakfast Rosenberg
Sipolantie 25, 92500 Rantsila, p. 253 705

HRP-ravintolat ky, kahvila Aarnipirtti
Aarnitie 2, 92500 Rantsila, p. 250 366

HRP-ravintolat ky, ravintola Suokukko
Rantsilantie 6, 92500 Rantsila, p. 250 108

Järvitalon leirikeskus Ristironkkeli
Rantsilan kunnan vapaa-aikasihteeri Sinikka Lehtosaari,
Rantsilan kunta, PL 41, 92501 Rantsila, p. 210 9272

Matkailutila Wilppola
Seppo Juntunen, Wilppolantie 2, 92500 Rantsila,
p. 253 988
Sarin talli
Ruukintie 570, 92500 Rantsila,
p. 253 902 / 040-7030229

Taukoranta ky, leirintäalue
Nelostie 1500, 92500 Rantsila, p. 253 790

Wareksen maatilamajoitus
Pasontie 82, 92500 Rantsila, p. 250 212

Yli-Porkan maatilamajoitus
Jylhärannantie 440, 92500 Rantsila,
p. 253 858 / 040-5071923

Pulkkila

Kairanmaan Erätuokio
Tmi Seppo Pylkkänen, Uljuantie, 92600 Pulkkila,
p. 812 1341 / 040-5128996

Kolehmainen Eero, maatilamatkailu
Eero Kolehmainen, Hietaharjuntie 15, 92600 Pulkkila,
p. 812 1480 / 040-5020890

Kuusitupa
Marja-Liisa ja Seppo Koukkari, Kestiläntie 392,
92610 Vorna, p. 812 4410 / 0400-385685

Lumisepe Ay, moottorikelkkasafarit
Seppo ja Marja-Liisa Koukkari, kts. yhteystiedot yllä

Mattilan Maatilatutuete Oy
Seppo Kansanaho, Raahentie, 92600 Pulkkila,
p. 812 1011

Nivan Marja
Eija Arola ja Tarja Meriläinen, 92600 Pulkkila,
p. 0400-125359

Pitopalvelu Lehtohovi Oy Haapavedentie 79,
92600 Pulkkila, p. 812 1253

Ravintola Honkalinna
Pulkkilantie 6, 92600 Pulkkila, p. 812 1661
Rönkkömäki Tiina, mansikanviljely
Tiina Rönkkömäki, 92600 Pulkkila,
p. 812 1402 / 040-7282192

Uljuan Kioski
Ouluntie, 92600 Pulkkila, p. 812 1341 / 040-5128996

Vornan pottufarmarit
Lasse Laaksonen, Jokitörmä, 92610 Vorna,
p. 812 4446

Kestilä

Kangasjärven leirintäalue
Kestilän kunnan vapaa-aikasihteeri Pekka Karppinen,
Kestilän kunta, PL 12, 92701 Kestilä,
p. 811 3222

Kestin lomamökkit p. 812 5846

Maalaiskartano Pihkala
Veijo Riikonen, Pihkalantie 950, 92700 Kestilä,
p. 812 5802

Tapio Pihkakosken hotelli
Tapio Pihkakoski, Pihkalanranta, 92700 Kestilä,
p. 812 4500 / 0400-904116

Ravintola Pysäkki
92700 Kestilä, p. 812 2309

Piippola

Haanpää huone
Piippolan museo ja Piippolan kirjasto,
Seija Hankonen, Keskustie 20, 92620 Piippola,
p. 812 0113, 812 0291

Haapalaisen Maatilamajoitus
Anita ja Reijo Haapalainen, Ylipääntie 201, 92640 Leskelä,
p. 812 4725

Huoltamo, Piippola, kesähotelli
Ilmari Ojakoski, p. 812 0211

Jarvan vuohitarha ja hevostalli, ratsastustalli
Raija ja Pekka Jarva, Iisalmentie 631, 92620 Piippola,
p. 812 0374, 812 0314

Kairanmaatalo
Leskelän kyläyhdistys ja kyläläiset
(Iiris Kaski, Eero Leskinen), p. 812 4704

Kuovin kutsu käsityömyymälä
Ritva Väätäinen, p. 040-534 6727

Kepitys ry., teatteri-ohjelmapalvelua
Eero Leskinen, p. 040-595 6327

Kioski, Anne Leskinen, p. 040-515 8734

Kairanmaan perhokalastajat ry
Pekka Autio, Latolantie 54, 92700 Kestilä,
p. 040-732 8050

Tahvo Silvennoinen, Ouluntie 155, 92620 Piippola,
p. 812 0195, 040-738 3207

Keskapisteen koiraharrastajat ry
Matti Laukkanen, Lamuntie 330, 92620 Piippola,
p. 813 4210, 0400-280 003

Lamun koulu
Piippolan kunta, Keskustie 9, 92620 Piippola,
p. 812 0341

Leskelän koulu (majoitusmahdollisuus)

Piippolan metsästysyhdistys ry
Matti Laukkanen, Lamuntie 330, 92620 Piippola,
p. 813 4210, 0400-280 003

Siikalatvan hevosurheilijat ry
Kari Kopola, Lamujoentie 172, 92930 Pyhäntä,
p. 812 4164

Pyhäntä

Kairanmaan Metsäluontokeskus
Projektipäällikkö Veikko Tikkanen, Malmitori,
92930 Pyhäntä, p. 812 3550 / 040-7083576

Kirjavaniemen leirintäalue
Kirjavaniementie, 92930 Pyhäntä, p. 812 3171

Korpelainen, Haanpään kesäasunto
p. 811 7821

Motelli-Ravintola Pyhäntähovi
Ouluntie 9 A, 92930 Pyhäntä, p. 812 2991

Vapaa-ajan kalastajat, Mökkivuokraus

Ratsastustalli
Minna Kaikkonen, Tavastkenkä

LIITE 4

Toteutuneita metsämaisemanhoito- tai raivauskohteita Matka kylämaisemaan 1-alueella
Toteuttaja: maanomistaja itse
Lähde: Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaan seuranta, Katja Pietilä

KESTILÄ

Vainio 247 401 2:55/1
Pihlajaniemi 247 401 6:110/2
Kangaskestilä 247 401 5:234/7
Alakangas 247 401 15:20/2
Lisämaa 247 401 15:21/1
Alikeränen 247 401 4:118/1
Koskitalo 247 401 14:55/1
Martti 247 401 2:43/8
Ylihepo-oja 247 401 19:37/1
Yrjänä 247 403 59:30/1
Penttilä 247 403 59:12/4
Nivala 247 401 4:90/1
Kejola 247 401 3:12/0
Tuomela 247 401 26:25/3
Kotiranta 247 401 3:98/0
Kestinneva 247 401 14:59/0

PYHÄNTÄ

Pötkölä 630 404 13:51/2
Malmi 630 402 5:406/40
Koivumäki 630 402 34:10M2/1
Täperä 630 402 5:379/2
Harju 630 404 39:14/4
Koivula 630 405 11:42/1
Makkonen 630 404 104:0/1
Mäkelä 630 404 79:15/0
Mahosenaho 630 401 9:14/1

PULKKILA

Keskitalo 617 401 1:43/3
Kyöstilä 617 401 9:42/4
Törmälehto 617 401 12:68/1
Klaavu 617 401 4:91/0
Ollila 617 401 4:90/2
Niemi 617 401 14:42/1

Ojaste 617 401 11:10/2
Väliketo 617 401 2:86/1
Isojunno 617 401 11:15/2
Yliklaavu 617 401 4:28/6

PIIPPOLA

Korpi 603 403 29:16/0
Mäntyrinne 603 403 105:8/1
Ketola 603 403 23:80/4
Sippola 603 402 4:119
Hankonen 603 403 102:34/5
Ikosenmäki 603 403 29:54/0
Yritys 603 401 5:1/1
Risula 603 401 12:32/0
Rajala 603 403 23:73/1
Sippari 603 27:1/0
Lassila 603 403 3:55/8
Vanhatalo 603 403 29:35/6
Männistö 603 403 16:19/0
Punkala 603 402 23:5/1
Ollila 603 403 14:44/0
Kuoppakangas 603 403 102:19/0
Jaakola 603 403 14:62/4

Toteutuneita metsämaisemanhoito- tai raivauskohteita Matka kylämaisemaan ALMA-alueella
Toteuttaja: Maanomistaja itse
Lähde: Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaan seuranta, Katja Pietilä

SIIKAJOKI

Sillanoja II 748 403 31:72
Jaakola 748 404 13:1
Lassila 748 404 20:53/0
Ylipekkala 748 403 20:95/4
Kaarankolo 748 404 20:15/0
Hannuksela 748 403 22:44/0
Nousiainen 748 403 60:1/0
Kurvilanmetsä 748 402 5:58/1
Kankaala 748 402 9:83/2
Kaarinankangas 748 402 15:0/2

Toppila 748 403 7:44/1
Laajala 748 403 29:81/1
Vastaranta 748 401 3:92/0
Kivimäki 748 401 1:11/2
Vapunpelto 748 403 7:12/1

RUUKKI

Uimaranta 708 402 17:28/0
Yli-Aho 708 403 36:17/0
Mäntylä 708 403 38:59/2
Pesola 708 403 54:1/0
Kuusela 708 403 20:39/1
Mankinen 708 403 106:0/8
Jokiranta 708 403 57:6/1
Alasakari 708 403 15:187/2
Käytävä 708 403 48:6/1
Takamaa 708 402 4:23/1
Haapamäki 708 403 33:14/2
Kiviharju 708 403 58:2/4
Junkkonen 708 403 21:33/2
Kangas 708 402 14:64/0
Kuokkala 708 402 19:25/0
Rantala 708 402 3:51/1
Jauhiala 708 403 6:276M 2/6
Kangas 708 402 14:64/0

RANTSILA

Lehtiniemi 682 406 77:1/2
Lisä- männikkö 682 406 43:10
Laurinaho 682 408 17:37
Palkki 682 408 15:13
Ali-Sipola 682 408 6:38/1
Perämattila 682 404 4:127/2
Koivisto 682 407 17:2/0
Rinne 682 406 16:28/3
Koivuranta 682 408 10:21/2
Rahikainen 682 408 9:42/2
Koski 682 408 15:21/0
Arola 682 408 10:25/2
Suvanto II 682 402 4:48/0
Laitila 682 407 18:42/1
Tolonen 682 402 1:72/2

Siikalatvan
kehittämiskeskus
Keskustie 29,
92620 PIIPPOLA
puh. (08) 8119 230
fax (08) 8119 100
www.siikalatva.fi

Pohjois-Pohjanmaan
Te-keskuksen
maaseutuosasto
Viestikatu 1, PL 86,
90101 Oulu
Puh. (08) 536 8000,
(08) 536 8134
www.te-keskus.fi

Pro Agria
Oulun Maaseutukeskus
Maa- ja kotitalousnaisten
piirikeskus
Kauppurienkatu 23,
PL 106, 90101 Oulu
Puh. (08) 3168611,
(08) 3168610
www.oulu.maaseutukeskus.fi

*Tämä raportti löytyy sähköisenä www.opaste.net/siikajokilaakso
Linkki löytyy aloitussivun alaosasta.*

951-8948-16-X (nid.)
951-8948-17-8 (PDF)